

Vuoden 2020 valtionavustushaun yhteydessä tehty hankesuunnitelma päivitetään tämän mallin mukaisesti vastaamaan hyvinvointialueen hankekokonaisuutta.

Päivitetyn hankesuunnitelman kokonaispituus voi olla enintään 25 sivua. 25 sivuun ei lasketa kansilehteä tai sisällysluettelo.

Merkitse selkeästi esim. eri värillä **olennaiset täydennykset** aiempaan hankesuunnitelmaan nähden.

POSOTE20 Tulevaisuuden sote-keskus

Päivitetty hankesuunnitelma

Pohjois-Savon hyvinvointialue
22.11.2021

Sisällysluettelo

1	Hankkeen tausta.....	3
2	Hankkeen tavoitteet	4
2.1	Hyötytavoitteet ja tulostavoitteet	4
2.1.1	Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen.....	4
2.1.2	Toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön 5	
2.1.3	Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen	5
2.1.4	Palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden varmistaminen	5
2.1.5	Kustannusten nousun hillitseminen.....	5
2.2	Prosessitavoitteet	6
2.3	Rajaukset ja riippuvuudet.....	7
3	Toteutus.....	8
3.1	Aikataulu.....	8
3.2	Toimenpiteet.....	9
3.2.1	Kaikenikäisten sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuutta edistävät toimenpiteet	9
3.2.2	Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuutta edistävät toimenpiteet	13
3.2.3	Ikääntyvien sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuutta edistävät toimenpiteet	16
3.2.4	Järjestötoimintaa ja osallisuutta edistävät toimenpiteet.....	18
4	Tulokset ja vaikutukset.....	19
5	Hankkeen kustannukset.....	21
6	Hankkeen hallinnointi.....	22
6.1	Hankkeen kattavuus ja organisoituminen.....	22
6.2	Viestintä ja sidosryhmät	23
6.3	Seuranta ja arviointi	23
6.4	Riskit ja niihin varautuminen	24

1 Hankkeen tausta

POSOTE20 Tulevaisuuden sotekeskus-hankkeen tarkoituksena on kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja siten, että asiakkaat ja potilaat saavat tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti ja sujuvasti yhdellä yhteydenotolla. Hankkeessa kehitetään, kokeillaan ja otetaan käyttöön menetelmiä, toimintamalleja ja digitaalisia ratkaisuja, jotka helpottavat palveluun pääsyä, lisäävät palvelun tarjontaa sekä varmistavat tuen ja hoidon jatkuvuuden. Keskiössä ovat myös toimenpiteet, joilla edistetään sotekeskuksen ja sen yhteistyöverkoston monialaisen osaamisen tehokasta hyödyntämistä asiakkaan parhaaksi

Täydentävä valtionavustus kohdennetaan nykyrahoituksella kehitteillä olevien toimintamallien kokeiluihin, käyttöönottoon ja käytäntöjen jalkauttamiseen hyvinvointialueella. Kehittämistyön keskiössä on joustavien asiakaslähtöisten palvelupolkujen muotoileminen eri ikäryhmiä palvelevissa palvelukokonaisuuksissa. Tämä tarkoittaa ohjauksen, neuvonnan, tuen ja hoidon saatavuuden ja palveluun pääsyn parantamista kaikissa palvelupolun vaiheissa omatoimiasiakuudesta paljon palveluja käyttäviin asiakkaisiin sekä sujuvaa asiointia monialaisessa toimija- ja palveluverkostossa.

Täydennysrahoituksella haetaan jatkoa erityisesti niihin käynnistyneisiin toimenpiteisiin, joilla edistetään perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon ja mielenterveyspalveluihin pääsyä ja palvelujen saatavuutta. Pitkällä tähtäimellä tavoitteiden mukaisilla toimenpiteillä vastataan ennaltaehkäisevästi ja varhain Pohjois-Savon asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä uhkaaviin kriittisiin tekijöihin, siten että sairastavuus vähenee, väestön toimintakyky vahvistuu ja kustannusten kasvu saadaan taittumaan.

Asukasnäkökulma

- **Väestö ikääntyy.** Tällä hetkellä yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä on 25%, ja tämä lukeman on ennustettu kasvavan 31 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.
- **Mielenterveyteen ja päihteisiin liittyvät ongelmat painottuvat:** ikävakioitu mielenterveysindeksi on 151, aikuispsykiatrian erikoissairaanhoidon käyntimäärät ovat maan korkeimpia, nuorisopsykiatrisen erikoissairaanhoidon piirissä on 8.3% ikäluokasta. Päihdeongelmat sekä niihin liittyvät sosiaaliset ja terveydelliset vaikutukset ovat yleisiä
- **Toimeentulotukea saavien osuus on korkea,** nuorisotyöttömiä on enemmän ja lisäksi työttömien aktiivointiaste on alle maan keskiarvon.
- **Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus on maan korkeimpia**
- Koettu osallisuus on yhteydessä elämänlaatuun, yksinäisyyteen, terveyteen, mielenterveyteen ja toimintakykyyn. **Osallisuus ja positiivinen mielenterveys on vahvinta työssäkäyvillä.**

Palvelujen kehittämisen näkökulma

- **Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja tehokas sairauksien ennaltaehkäisy**
- **Joustava asiointi ja ohjautuminen oikeaan paikkaan, oikea-aikaisesti** Yli 7 vrk kiireettömälle lääkärikäynnille odotti 54 %, hoitajakäyntien määrä suhteessa lääkärikäynteihin on maan matalimpia, sähköisiä asiointikäyntejä on 20% käynneistä
- **Paljon palveluja tarvitsevien hoitomalli.** Yli 10 kertaa vastaanotolla vuodessa käyvien osuus on korkea (1.5 %).
- **Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyö ja integraatio:** sosiaalityön ja sosiaalihuollon palvelujen saatavuus ”saman katon alta” ja yhteensovittaminen asiakaslähtöisesti yhden yhteydenoton periaatteella. Erityisesti taloudelliset ongelmat, ikäihmisten tuen tarpeet sekä päihdeongelmat
- **Yhteisöpalvelujen (järjestöt ja srk, kansalaistoiminta) aktiivinen hyödyntäminen** osana asiakkaan arjen tukea

- **Kotihoito ja tuettu asuminen.** Perusterveydenhuollon vuodeosastojen hoitopäiviä on Pohjois-Savossa edelleen 46 % maan keskiarvoa enemmän ja esimerkiksi kotisairaaloimintaa kotihoidon yksiköissä on alle maan keskiarvon.
- **Asiakas- ja asukasosallisuuden vahvistamisella** vaikutetaan siihen, että pohjoissavolaiset asukkaat kokevat olevansa merkityksellinen osa kokonaisuutta, tulevat kuulluksi asiakkaina sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa ja palvelujen suunnittelussa sekä voivat vaikuttaa oman elämänsä kulkuun ja yhteisiin asioihin. Sosiaali- ja terveystalvveluissa huomioidaan sosiaalisen vuorovaikutuksen ja vertaistuen mahdollistava toiminta terveys- ja hyvinvointihyödyn saavuttamiseksi.

Kustannusten hillitsemisen näkökulma

- Sosiaali- ja terveystalvvelujen nettokäyttökustannukset ovat 13.5% maan keskiarvoa korkeammat (perusterveydenhuollon kustannukset 20-25% ja erikoissairaanhoidon kustannukset 15% maan keskiarvoa suuremmat).

2 Hankkeen tavoitteet

Pohjois-Savon Tulevaisuuden sotekeskushankkeen tavoitteena on lisätä asiakaslähtöisen ohjauksen ja neuvonnan sekä tuen ja hoidon saatavuutta ja hoitoon pääsyä oikea-aikaisesti eri ikäisten ja erilaisissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden tarpeisiin vastaten, osallisuutta vahvistaen ja hoidon jatkuvuus turvaten.

Seuraavissa kappaleissa on esitetty hankkeen pitkän aikavälin tavoitteet. Tavoitteiden toteutumiseen vaikuttaa, tässä hankkeessa tehtävien toimenpiteiden lisäksi, useat muutkin tekijät. Näitä ovat mm. sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kehitys ja resurssointi, hyvinvointialueuudistuksen hallittu ja onnistunut toteutuminen sekä monet yhteiskunnalliset tekijät, kuten sote-järjestelmän rahoitus ja väestökehitys. Myös hankkeen aikana käynnissä oleva Covid-19 pandemiolla on merkittäviä vaikutuksia palvelujärjestelmän toimintaa kuvaaviin mittareihin.

Tällä hankkeella voidaan kuitenkin parhaimmassa tapauksessa muodostaa ja kehittää palvelujärjestelmäämme ja toimintakulttuuria siten, että pitkällä aikavälillä alla mainittuja tavoitteisiin voidaan vaikuttaa.

2.1 Hyötytavoitteet ja tulostavoitteet

2.1.1 Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen

Tulostavoitteet palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantamiseksi Pohjois-Savon hyvinvointialueella:

- **Sosiaali- ja terveystalvveluiden saatavuus asiakkaiden ja potilaiden tarpeita vastaavaksi paranee:** Asiakkaat saavat hoitotakuun mukaisesti tarvitsemansa palvelut ja ohjautuvat oikea-aikaisesti tarvitsemansa hoidon piiriin. Sotekeskuksen monialainen asiantuntemus sekä järjestöjen tarjoama ammatillinen toiminta, kansalaistoiminta ja vertaistuki hyödynnetään tehokkaasti asiakkaan tarvetta vastaavasti. Palvelua on saatavilla asiakkaan arjessa kuten koulujen ja kohtaamispaikkojen yhteydessä ja kotiin jalkautuvana.
- **Sähköisten sosiaali- ja terveystalvveluiden saatavuus paranee:** Sähköisen asiointi, etävastaanotot ja digihoitopolut parantavat yhdenvertaista palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta. Digihoitopolulle kertyvä tieto turvaa hoidon jatkuvuuden.

2.1.2 Toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön

Tulostavoitteet toiminnan painopisteen siirtämiseksi raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön Pohjois-Savon hyvinvointialueella:

- **Väestön hyvinvointivajeet tunnustetaan aiempaa varhemmin:** Eri ikäisten asukkaiden terveydelliset, mielenterveydelliset ja sosiaaliset tarpeet tunnustetaan ennaltaehkäisevästi ja näyttöön perustuen erityisesti tietyissä asiakasryhmissä kuten ikääntyvät, omaishoitajat, työttömät sekä nuoret ja lapsiperheet.
- **Ennaltaehkäisevä tuki on väestön saatavilla paremmin:** Asiakkaat saavat ennaltaehkäisevästi ja näyttöön perustuen tukea ja ohjausta terveyden, mielenterveyden, hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja pärjäämisen vahvistumiseksi. Laajennettu palveluvalikko kattaa sähköiset palvelut, sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen uudistetut matalan kynnyksen toimintamuodot, järjestöjen tarjoaman ammatillisen toiminnan, kansalaistoiminnan ja vertaistuen sekä systemaattisesti toteutetut hyvinvointitarkastukset. Palvelua on saatavilla asiakkaan arjessa kuten koulujen ja kohtaamispaikkojen yhteydessä ja kotiin jalkautuvana.

2.1.3 Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen

Tulostavoitteet toiminnan laadun ja vaikuttavuuden parantamiseksi Pohjois-Savon hyvinvointialueella:

- **Sosiaali- ja terveystalveluiden laatu ja vaikuttavuus paranee vahvistamalla tutkimus-, arviointi ja kehittämistoimintaa:** Pysyvä sotekeskuksen käytännön, opetustoimen ja tutkijoiden yhteistyön rakenne ja toimintamalli lisää tutkimustiedon hyödynnettävyyttä käytännön kehittämistyön ja vaikuttavan toiminnan pohjaksi, vahvistaa henkilöstön tutkimuksellista osaamista ja nostaa esiin käytännön tutkimustarpeita.
- **Asukkaiden osallisuus palvelujen kehittämisessä paranee ja palvelujen asiakaslähtöisyys lisääntyy:** Erilaisten osallisuuden työkalujen ja menetelmien käytön myötä asiakkailla on mahdollisuus osallistua palvelujen kehittämiseen itselleen sopivalla tavalla. Asiakkaan toimijuus omassa asiassaan ja osallisuus hoitoa koskevassa päätöksenteossa vahvistuu uusien toimintamallien ja käytäntöjen käyttöön oton myötä.

2.1.4 Palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden varmistaminen

Tulostavoitteet palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden parantamiseksi Pohjois-Savon hyvinvointialueella:

- **Monialaiset sosiaali- ja terveystalvelut ovat asiakkaiden ja potilaiden hyödynnettävissä yhdellä yhteydenotolla:** Asiakas ohjautuu sopivan tuen ja hoidon piiriin yhdellä yhteydenotolla toimivan tunnistamisen, segmentoinnin ja asiakas- ja palveluohjauksen ja monialaisen yhteistyön/ tiimityönmallin toimesta.
- **Asiakkaiden ja potilaiden tarpeita vastaava monialainen tuki toimii saumattomana kokonaisuutena:** Sotekeskuksen monialainen osaaminen on asiakkaan kokonaistilanteen tukena ja perustuu yhteiseen asiakassuunnitelmaan. Yhteistyö toteutuu saumattomasti myös asiakkaan asioissa toimivien erityistason palvelujen, muiden asiantuntijapalvelujen (esimerkiksi Kela) ja järjestötoimijoiden kesken.

2.1.5 Kustannusten nousun hillitseminen

Tulostavoitteet kustannusten nousun hillitsemiseksi Pohjois-Savon hyvinvointialueella:

- **Tuottavuus ja vaikuttavuus paranevat ja kustannusten kasvu heikkenee:** Asiakas saa sopivaa tukea, oikeaan aikaan, vaikuttavasti ja resurssitehokkaasti. Tämän myötä

kustannusten nousu hidastuu. Perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon nettokäyttömenot lähestyvät maan keskiarvoa ja tarvekioidut menot pysyvät alle maan keskiarvon.

2.2 Prosessitavoitteet

Hankkeen tavoitteita kohti edetään alla kuvatuilla prosessitavoitteilla. Prosessitavoitteet on päivitetty ja niitä on tiivistetty ensimmäisestä hankesuunnitelmasta. Uudessa muotoilussa prosessitavoitteet on kuvattu palvelukokonaisuuksittain eri ikäryhmissä, kun ne ensimmäisessä vaiheessa esitettiin työpaketeittain. Päivitetyt prosessitavoitteet ohjaavat kehittämistyötä kohti selkeitä ja yhtenäisiä palvelukokonaisuuksia. Osa prosessitavoitteista rajoittuu vain ensimmäisen vaiheessa tehtävään työhön. Ensimmäisessä hankesuunnitelmassa esitetyt tavoitteet ja uudelleen muotoillut päivitetty prosessitavoitteet on koottu hankesuunnitelman liitteeseen 1.

Kaikenikäisten sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuus, ennaltaehkäisy, laatu ja yhteentoimivuus sotekeskuksessa

- I. Vahvistetaan palveluun ohjautumista, ennaltaehkäisevää työtä ja monialaista yhteistyötä tuen ja hoidon saatavuuden parantamiseksi sote-keskuksessa
- II. Selvitetään vastaanottoiminnan resurssit, sisältö ja valmius hoitotakuuseen
- III. Laajennetaan sähköistä asiointia ja digihoitopolkujen käyttöön ottoa
- IV. Kehitetään kokonaisvaltaista hyvinvointia ja sen edellytyksiä tukevan, toimintaa ohjaavan digitaalisen alustan tietosisältöä sote-palvelujen kehittämistoimien lisäämiseksi (vain I vaihe)
- V. Vahvistetaan sote-keskuksen palvelujen vaikuttavuutta aikuissosiaalityössä integroimalla AVAIN-mittarin tietosisällöt osaksi asiakastietojärjestelmää ja hyödynnetään STOP-DIA hankkeen malleja valtimotautien hoitoketjujen hoitotulosten arvioinnissa (vain I vaihe)
- VI. Edistetään esimiesten ja johdon verkosto-, muutos- ja tietojohtamisen osaamista ja käytäntöjä (vain I vaihe)

Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen saatavuus, ennaltaehkäisy, laatu ja yhteentoimivuus perhekeskuksessa

- I. Vahvistetaan lasten ja nuorten mielenterveyden tuen ja hoidon saatavuutta ja palveluun pääsyä
- II. Vahvistetaan lasten, nuorten ja perheiden ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen saatavuutta ja palveluun pääsyä
- III. Laaditaan perhekeskustoiminnalle maakunnalliset indikaattorit (vain I vaihe)

Ikääntyvien palvelujen saatavuus, ennaltaehkäisy, laatu ja yhteentoimivuus ikäkeskuksessa

- I. Vahvistetaan ikääntyvien hyvinvoinnin, toimintakyvyn ylläpitämisen ja monialaisen kuntoutuksen toimintamallien käyttöön ottoa ja kotiin vietäviä palveluja

Järjestötoiminta ja osallisuus kaikenikäisten sosiaali- ja terveystalveluissa

- I. Vahvistetaan asiakasosallisuutta, osallisuustyökalujen ja osallisuusohjelman juurtumista sekä järjestöjen toiminnan ja palvelujen integroitumista asiakaslähtöisiin palvelupolkuihin.

2.3 Rajaukset ja riippuvuudet

POSOTE20 Tulevaisuuden sotekeskushankekokonaisuudessa on huomioitu hankeoppaassa mainitut sisältöalueet, lukuun ottamatta maksuttoman raskauden ehkäisyn kokeilua. Muilta osin linkitykset on kuvattu toimenpiteittäin kappaleessa 3.2.

Hyvinvointialueellamme maksuttoman ehkäisyn palvelut vaihtelevat kunnittain merkittävästi. Nyt hankkeessa on suunniteltu toteutettavaksi hyvinvointialueellinen maksuttoman raskauden ehkäisyn nykytilan ja osaamistarpeiden kartoitus. Työ toimii pohjana maksuttoman raskauden ehkäisyn toimintamallin kehittämiseksi ja toteutuksen yhdenmukaistamiselle jatkossa. Koska emme vielä tiedä hyvinvointialueen yhtenäistä suuntaa ja tavoitetilaa, niin emme tässä tilanteessa lähde kokeiluun.

Keskeiset riippuvuudet muihin hankkeisiin ja tuleviin valtionhallinnon tai alueen hankkeisiin:

- **SOTE-rakenneuudistus:** a) Rakenneuudistuksessa tehty digityö toimii pohjana täydennysrahoituksella tehtävään kehittämistyöhön (mm omaKYS), b) Tulevaisuuden sotekeskushankkeessa hyödynnetään rakenneuudistushankkeen tuottamaa johtamiskehittämistyötä alueellisen kasvatus- ja perheneuvonnan ammatillisen johtamisen kokeilussa
- **Suomen kestävän kasvun ohjelma ja EU:n elpymis- ja palautumistukiväline (RRF):** Valmistaudutaan hakuun siten, että hankkeet tukevat toisiaan, yhteisten tavoitteiden suunnassa huomioiden, ettei päällekkäistä rahoitusta synny.
- **Psykososiaalisten menetelmien alueellinen koordinaatio:** Hanke integroituu osaksi Tulevaisuuden sotekeskushanketta siten, että alueellinen koordinaatio tuottaa rakenteet menetelmien käytön ja juurtumisen tueksi ja jatkaa Tulevaisuuden sotekeskushankkeessa käynnistynyttä työtä menetelmien vakiinnuttamiseksi pysyviksi käytännöiksi.
- **OT-keskus-valtionavustus:** Vaativan erityisen tuen verkoston toimintaa (perustuu rakenneuudistushankkeessa tehtyyn työhön ja jatkuu uudessa valtionavustusrahoituksessa) pilotoidaan Tulevaisuuden sotekeskus-hankkeen perhekeskuksen monitoimijaisen tiimimallin pilottien yhteydessä ja pilottien kokemusten myötä rakennetaan yhteensovitettua toimivaa kokonaisuutta.
- **Barnahus-hanke:** Hankkeen toimesta koulutettu perhekeskustoimijoita. Linkitys OT-työhön ja sitä kautta myös perhekeskuspilotteihin.
- **Työkykyohjelma:** Pohjois-Savossa on käynnistynyt Iisalmen kaupungin hallinnoimana lisäksi työkykyhanke yhteistyössä Ylä-Savon sote-kuntayhtymän kanssa. Hanke sisältyy *Työkyvyn tuki osaksi tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden keskuksen kokonaisuuteen*. Hanke toimii soteympäristössä palveluintegraation ja monialaisen palveluohjauksen toimintamallin vahvistamiseksi edistämällä asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn tunnistamista ja tukemista ja palvelupolkujen rakentamista. Hankkeiden yhteistyö linkittyy vastaanottopalvelujen kehittämiseen monialaiseen yhteistyömalliin perustuen ja palveluohjausmallin kehittämiseen.
- **Saattohoito, kivun hoito ja palliatiivinen hoito:** Erillishanke (ei vielä käynnistynyt) on yhteistyössä Tulevaisuuden sote-hankkeen kanssa ohjausryhmätyössä ja osaamisen vahvistamisessa. Alueelta mukana osatoteuttajina Ylä-Savon sote, Varkaus ja Kuopio.
- **Kotona asumista tukevien palvelujen vahvistaminen- erillishaku:** Hanke integroituu osaksi Tulevaisuuden sotekeskushankkeen kokonaisuutta ja siinä ikääntyvien kotiin vietävien palvelujen kehittämistä.
- **LUMO:** Monialainen lastensuojelun kehittämishankkeen kanssa yhteistyö tiivistyy täydennyshaun myötä, kun Tulevaisuuden sotehankkeessa laajennetaan monitoimijaisen arviointi- ja yhteistyömallin käyttöön ottoa perhekeskus-lastensuojelun yhdyspinnalla.
- **VIP-verkosto:** Verkosto tukee monialaisen si-so-te-yhteistyön kehittämistä ja toimintakulttuurin muutosta koulujen ja varhaiskasvatuksen näkökulmasta. Vip työ integroituu perhekeskuksen monialaisen yhteistyön malliin ja siihen liittyviin kokeiluihin perhekeskuspalveluissa ml oppilashuolto.

- **Sosiaalihuollon kehittämisohjelma:** Ohjelman sisällöt integroituvat Tulevaisuuden sotekeskushankkeen monialaisen tiimimallin pilotteihin (sosiaalihjauksen ja sosiaalityön asiantuntemuksen hyödyntäminen sotekeskuksessa). Lisäksi Varkauden Laatu-työpaketti on mukana Tassu-pilotissa, josta saadut kokemukset tukevat yhteisen asiakassuunnitelman kokeiluja alueen tulevissa piloteissa.
- **SOKK-hanke:** UEF:n hallinnoimassa hankkeessa rakennetaan sosiaali- ja terveysalan monialaisia oppimisympäristöjä sotepalvelujärjestelmään edistetään monialaisen yhteistyön osaamista. Hanke integroituu Tulevaisuuden sotekeskushankkeen käynnistyviin monialaisen tiimimallin pilotteihin ja tuottaa tietoa monialaisen yhteistyön kehittämisen tueksi (mm käsitteiden määrittely ja osaamistarpeet).
- **SOSRAKE-osaamisverkosto-hanke:** Hankkeessa kehitetään sosiaalialan ammattilaisten osaamista tuottaa, kerätä, jäsentää ja hyödyntää rakenteellista tietoa sekä sitä kautta vaikuttaa yhteiskunnallisiin ongelmiin ja eriarvoisuuteen. Hankkeen kanssa tehtävä yhteistyö on tiivistä erityisesti Laatu-työpaketin toimenpiteissä.
- **Hyvällä mielellä Pohjois-Savossa (ESR):** Pohjois-Savossa on käynnistynyt laaja ja pitkäkestoinen Hyvällä mielellä -hanke, joka pureutuu Pohjois-Savon mielenterveyssairastavuuteen ja tilanteen kohentamiseen pitkällä tähtäimellä. Hankkeen toimenpiteet kohdentuvat mielen hyvinvoinnin edistämiseen ja päihteiden käytön vähentämiseen, kohderyhmänä erityisesti heikommassa asemassa olevat työikäiset. Yhdyspinta Tulevaisuuden sotekeskushankkeen kanssa löytyy työikäisten kanssa tehtävästä ennaltaehkäisevästä työstä, osallisuusrakenteista ja järjestöyhteistyöstä. Hankkeen edetessä tarkennetaan yhdyspintoja ja yhteistyötä tarpeen mukaan, jotta hyvinvointialuetasoisesti pystytään tukemaan yhteisten hyvinvointitavoitteiden suuntaista työtä.
- **Digikehittämistä tekemiseen (ESR)** Digitaalisen osaamisen lisääminen palvelujen kehittämiseksi Ylä-Savon sotessa. Käynnistymässä tiivis yhdyspintojen tunnistamiseksi ja tavoitteiden asettamiseksi, jotta kehittämis työ etenee samaan suuntaan ja hyvinvointialueen linjaukset huomioiden.

3 Toteutus

3.1 Aikataulu

Hankkeen aikataulu on esitetty projekteittain Taulukossa 1.

2021			2022												2023											
10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
HANKEHALLINTO																										
Palveluun ohjautuminen ja monialainen yhteistyö vastaanottopalveluissa ja sotekeskuksessa																										
Vastaanotto toiminnan resurssit ja valmistautuminen hoitotakuuseen																										
Sähköinen asiointi ja digihoitopolut																										
Lasten ja perheiden mielenterveyden ennaltaehkäisevä ja varhainen tuki ja hoito																										
Lasten ja perheiden ennaltaehkäisevä ja varhainen tuki arkeen																										
Ikääntyvien hyvinvoinnin ja toimintakyvyn vahvistaminen ja kotiin vietävät palvelut																										
Järjestö ja osallisuus																										

3.2 Toimenpiteet

Pohjois-Savon tulevaisuuden sotekeskushankkeen toimenpiteissä lisätään asiakaslähtöisen ohjauksen ja neuvonnan sekä tuen ja hoidon saatavuutta oikea-aikaisesti eri ikäisten asiakkaiden erilaisiin elämäntilanteisiin ja tarpeisiin vastaten, osallisuutta vahvistaen ja jatkuvuus turvaten. Päivitetyt toimenpiteet perustuvat hankkeen ensimmäisessä vaiheessa tehtyyn työhön. Kehittämistyö suuntautuu entistä vahvemmin käytäntöön, uudistettujen käytäntöjen ja toimintamallien kokeiluihin ja käyttöönottoon palvelujen saatavuuden ja hoitoon pääsy parantamiseksi. Konkreettisia toimenpiteitä tehdään kaikissa Pohjois-Savon hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa. Käytäntöjä uudistamiseen haetaan avustusta yhteensä yli 90 henkilön työpanokseen. Heistä noin 2/3 tulee toimimaan käytännön asiakas- ja potilastyössä.

Saatavuutta parantavat toimenpiteet kohdistuvat asiakasohjaukseen, palveluohjaukseen ja vastaanottopalveluihin siten että asiakas saa tarvettaan vastaavan tuen ja hoidon yhden yhteydenoton kautta. Sotekeskuksissa ammattilaisten tiimityötä vahvistetaan erityisesti mielenterveys- ja päihdepalvelujen ja sosiaalialan ammattilaisten osaamisella, mikä parantaa oikea-aikaista sujuvaa palveluun pääsyä

3.2.1 Kaikenikäisten sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuutta edistävät toimenpiteet

Pohjois-Savossa kaikenikäisten sosiaali- ja terveyskeskuspalvelujen kehittämisessä korostuu palvelujen oikea-aikainen saatavuus ja saavutettavuus sekä hoitoon pääsy. Saatavuutta edistäviä toimenpiteitä on tehty ensimmäisestä vaiheesta alkaen kaikissa työpaketeissa. Saatavuutta vahvistetaan erityisesti tehostamalla asiakasohjausta ja neuvontaa, palveluun ohjautumista ja monialaisen osaamisen sekä järjestötoiminnan hyödyntämistä asiakkaan tilanteessa tarpeen mukaisesti. Keskeisiä toimenpiteitä ovat myös sähköisten palvelujen hyödyntäminen ja jonojen purkutoimet. Toimenpiteissä on huomioitu hankeoppaan vaateet hoitotakuun tiukentamisesta ja mielenterveysstrategian toteuttamisesta (psykososiaaliset menetelmät). Lisäksi toimenpiteissä edistetään päihdepalvelujen saatavuutta ja sosiaalihuollon kehittämisohjelman toteuttamista. Pilotoitavien toimintamallien muotoilussa ja kehittämisessä on hyödynnetty kansallisia malleja sekä hyviä käytäntöjä maakunnista. Toimenpiteiden keskeiset tulokset on esitetty kappaleessa 4. Tarkemmat kuvaukset toimenpiteistä esitetty liitteessä 8.

Päivitetyt toimenpiteet, joilla vahvistetaan palveluun ohjautumista, ennaltaehkäisevää työtä ja monialaista yhteistyötä tuen ja hoidon saatavuuden parantamiseksi sote-keskuksessa:

- ***Geneerisen palveluohjausmallin kehittäminen ja pilotointi:*** Toteutetaan geneerisen palveluohjausmallin pilotti Ylä-Savon sotessa ja tuotetaan toimintaprosessin kuvaus hyvinvointialueelle laajennettavaksi. *Suunniteltu resurssi:* 1 htp ja ostopalvelu. *Vastuutaho:* Ylä-Savon sote/ Saatavuus-työpaketti. *Aika:* 1/-12/2022. *Mitä jo tehty:* Perustuu ensimmäisessä vaiheessa tehtyyn selvitykseen, jossa on kartoitettu nykytilanne, kehittämistarpeet ja tuotettu alustava malli pilotointia varten. Työ jatkaa ensimmäisen vaiheen saatavuus ja yhteentoimivuus työpaketeissa kuvattuja projekteja ja niissä käynnistyneitä toimenpiteitä: Geneerisen palveluohjauksen ja neuvonnan malli (KAAPO)/ Kehitetään asiakas ja palveluohjausta/ Palveluohjauksellinen työote. Toimenpide vastaa erityisesti hoitotakuun tiukentamiseen.
- ***Vahvistetaan asiakassegmentointia ja otetaan laajennetusti käyttöön monialaisen yhteistyön/ tiimityön malli sosiaali- ja terveydenhuollonpalveluissa:*** Kehitetään sosiaalipalvelujen ja terveydenhoidon vastaanottopalvelujen toimintaa tiimimallin mukaisesti

sekä vahvistetaan eri ammattilaisten (ml järjestötoimijat) tarjoamien lyhytkestoisten palvelujen (ohjaus, interventiot) hyödyntämistä ennaltaehkäisyssä sekä hoidossa. Kokeiluja käynnistetään ja laajennetaan useissa toimintaympäristöissä (maaseutu, kaupunkialueet). Tiimit muodostuvat terveydenhoidon, sosiaaliohjauksen sekä mielenterveys- ja päihdetyön asiantuntemuksesta. Toimenpide toteutuu neljänä kokonaisuutena, joista kustakin vastaa eri toteuttaja. Toimenpiteet vastaavat seuraaviin hankeoppaan sisältöihin: hoitotakuun tiukentaminen, mielenterveysstrategian toteuttaminen, päihdepalveluihin pääsyn parantaminen ja sosiaalihuollon kehittämisohjelma.

a) Vahvistetaan työikäisten asiakkaiden palvelutarpeiden tunnistamista ja kuvataan segmentointimalli ja konsultaatiokäytänteet sosiaali- ja terveydenhuollon vastaanotolla: Tarkoituksena vahvistaa sosiaali- ja terveyspalvelujen vastaanoton työntekijöiden osaamista työikäisten asiakkaiden sosiaalisten ja terveydellisten palvelutarpeiden tunnistamisessa. Lisäksi kuvataan hyvinvointialuetasoisesti segmentointimalli ja konsultaatiokäytänteet hyödyntäen hyvinvointialueella käynnistyneitä kokeiluja ja olemassa olevia malleja (esimerkiksi Suuntima). *Suunniteltu resurssi:* 2 htp. *Aika:* 1/-12/2022. *Vastuutaho:* Kuopion kaupunki/ Yhteentoimivuus-työpaketti. *Mitä jo tehty:* Tunnistettu palvelutarpeiden yhdyspinnat ja toimijat, segmentoinnin tarve ja konsultaatiokäytäntöjen yhtenäistämisen tarve integraation ja sujuvan palvelupolun toteuttamiseksi. Työ jatkaa ensimmäisen vaiheen Yhteentoimivuus-työpaketissa kuvattuja projekteja ja niiden toimenpiteitä: Tuotetaan malli asiakkaan sosiaalisten ja terveydellisten palvelutarpeiden tunnistamisesta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa/ Sovitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut osaksi sotekeskustoimintaa integraatiomallin mukaisesti.

b) Vastaanottopalvelut-toimintamallin pilotointi ja käyttöönotto monialaisen tiimimallin pohjalta. Tarkoituksena sovittaa tiimimalliajattelu vastaanotto toimintaan ja lisätä lyhytkestoisia palveluja palvelusuoritteita lisäämällä sekä vähentää paljon palveluita tarvitsevien yhteydenottoja ja kohdentamalla monialaista osaamista vastaamaan asiakkaan tarpeita. Toimet kohdennetaan palveluketjun alkupäähän. Toiminnanohjausjärjestelmiä hyödynnetään resurssien käytön ohjauksessa. *Suunniteltu resurssi:* 2 htp ja työpanosten siirrot. *Aika:* 1/2022-6/2023. *Vastuutaho:* Ylä-Savon sote/ Saatavuustyöpaketti. *Mitä jo tehty:* Toiminnan muutos käynnistetty muutosvalmennuksella. Kartoitettu aiemmat palveluntuottamisen menetelmät, tilaratkaisut, kokoonpanot ja tuotettu toimintamalli. Työ jatkaa ensimmäisen vaiheen saatavuus työpaketissa kuvattuja projekteja ja niiden toimenpiteitä: Uudet vastaanottomallit ja Paljon palveluja käyttävän hoitomallin toteuttaminen

c) Monialaisen tiimityönmallin pilotoinnin laajentaminen kaiken ikäisten paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden kanssa: Monialaisen tiimityönmallin käyttöä vahvistetaan Varkauden sotekeskuksessa ja käynnistetään kokeilut Leppävirralle ja Joroisiin. Kokeilussa mukana myös yhdyspinta erikoissairaanhoidon ja OT-keskukseen. *Suunniteltu resurssi:* 4 htp. *Aika:* 3/2022-6/2023. *Vastuutaho:* Varkaus/ Laatu-työpaketti. *Mitä jo tehty:* Käynnistetty monialaisen tiimityönmallin suunnittelu ja pilotointi Varkauden hyvinvointikeskus Aallossa. Työ jatkaa ensimmäisen vaiheen Laatu-työpaketin projekteja ja niiden toimenpiteitä: Asiakkaiden segmentointi tehdään tuen tarpeen mukaan/ Laaditaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset hoito- ja palvelusuunnitelmat paljon palveluja tarvitseville/ Järjestöjen monimuotoista toimintaa suunnataan erilaisille asiakkaille.

d) Monialaisen yhteistyön ja työparityön pilotointi sotekeskuksen ennaltaehkäisevässä työssä: Pilotoidaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja järjestötoiminnan monialaista yhteistyötä ja vahvistetaan tuen tarpeen tunnistamista ja

lisätään ennaltaehkäisevien toimintamallien (esim. puheeksi otto, etsivätyö, kokemusasiantuntijuus) käyttöä Siilinjärven ja Lapinlahden sotekeskuksissa. *Suunniteltu resurssi:* 5 htp. *Aika:* 2/-12/2022. *Vastuutaho:* Siilinjärvi/ Ennaltaehkäisy-työpaketti. *Mitä jo tehty:* Mallinnettu monialaista yhteistyötä ennaltaehkäisyn näkökulmasta, kehitetty toimintamalli alkoholin riskikäytön tunnistamiseen, lisätty tietoutta työttömien terveystarkastuksista ja ohjeistettu kirjaamisen käytännöistä ja kartoitettu järjestöjen tuottamaa ryhmämuotoista toimintaa alueella. Työ jatkaa ensimmäisen vaiheen Ennaltaehkäisy-työpaketin projekteja ja niiden toimenpiteitä: Omahoidon ja elintapaohjauksen palvelumallit: Puheeksi ottamisen ja kohtaamisen vahvistaminen/ Ennaltaehkäisevän tuen ja sen saavutettavuuden vahvistaminen/ Ryhmämuotoisten menetelmien käytön vahvistaminen ja yhtenäistäminen

- **Hvvinvoitajarjottimen kehittämisen ja pilotointi järjestötoimintaa kokoavana alustana palveluohjauksessa:** Kehitetään ja otetaan käyttöön järjestölähtöistä auttamistyötä esiin tuova palvelualusta, jonka avulla saadaan järjestöjen toiminta helposti löydettäväksi ja hyödynnettäväksi sosiaali- ja terveystalveluissa. Palvelualustaa kokeillaan laajasti osana kaikkia monialaisen yhteistyön kokeiluja eripuolilla hyvinvointialuetta. Yhteistyötä tehdään hankkeen osallisuus- ja järjestökoordinaattorin kanssa. *Suunniteltu resurssi:* 1 htp ja ostopalvelu. *Aika:* 2/-12/2022. *Vastuutaho:* Siilinjärven kunta/ Ennaltaehkäisy-työpaketti. *Mitä jo tehty:* Kartoitettu palvelutarjottimen teknisiä kehittämistarpeita ja hyödyntämistä sekä siihen liittyviä sote-ammattilaisten osaamistarpeita. Työ jatkaa ensimmäisen vaiheen Ennaltaehkäisy-työpaketin toimenpiteitä: Omahoidon ja ennaltaehkäisevän tuen tehostaminen/ Otetaan systemaattisesti käyttöön järjestöjen toimintaa kokoavat työkalut osaksi palveluohjausta ja sotekeskuksen vastaanottotoimintaa. Toimenpide vastaa seuraaviin hankeoppaan sisältöihin: Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma, Ikääntyneiden palvelujen kehittäminen ja toimiva kuntoutus.
- **Selvitys työikäisten ja ikääntyvien psykososiaalisten menetelmien käyttöön oton suunnittelun ja koordinaation tueksi hyvinvointialueella:** Selvitetään paikalliset psykososiaalisen hoidon haasteet hyvinvointialueella sekä asiakastarpeisiin/asiakas- ja häiriöryhmiin soveltuvia interventiomenetelmiä ja niihin liittyviä koulutus- ja työnohjaustarpeita. Tämä toteutetaan yhteistyössä asiakasrajapinnassa työskentelevien työntekijöiden, asiantuntijoiden, esimiesten ja linjajohtajien kanssa. Toimenpiteellä valmistellaan psykososiaalisten menetelmien käyttöön ottoa ja se integroituu pth:n ja esh:n yhteistyörakenteen luomiseen ja alueellisen koordinaation kehittämiseen, joka toteutetaan valmisteilla olevassa yliopistollisten sairaaloiden erillishaun hankkeessa. *Suunniteltu resurssi:* 2 htp. *Aika:* 3/-12/2022 *Vastuutaho:* Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri. Toimenpide vastaa seuraaviin hankeoppaan sisältöihin: mielenterveysstrategian toteuttaminen. Lisäksi toimenpide integroituu yliopistosairaaloiden erillishakuun psykososiaalisten menetelmien alueellista koordinaatiota varten.
- **Yhteistyö- ja toimintarakenteen kokeilu tutkimuksellisuuden vahvistamiseksi sote-keskuksessa:** Integroidaan käytännön tutkimusta tukemaan monialaisen tiimityönmallin kehittämisprosessia, käyttöönottoa ja oma-arviointia. Erityisesti huomioidaan sosiaalityöhön osana monialaista tiimityötä. *Suunniteltu resurssi:* 1 htp. *Aika:* 3/2022-6/2023. *Vastuutaho:* Varkauden kaupunki/ Laatu-työpaketti. *Mitä jo tehty:* Käynnistetty yhteistyö Savonia AMK, UEF ja SOKK- hankkeiden kanssa. AMK opiskelijoiden opintojakso on yhdistetty osaksi kehittämistyötä ja opinnäytetöiden integroituminen kokonaisuuteen on suunnitteilla. SOKK-hankkeen kanssa suunnitellaan monialaisia käytännönjaksoja. Työ jatkaa ensimmäisen vaiheen Laatu-työpaketin toimenpiteitä: Tuodaan tutkimus- ja kehittämistoiminta osaksi sotekeskuksen perustyötä. Toimenpide vastaa hankeoppaassa mainittuun sosiaalihuollon kehittämisohjelman toteuttamiseen.

- **Projektipäällikkö:** Projektipäällikkö vastaa projektista *Palveluun ohjautuminen ja monialainen yhteistyö vastaanottopalveluissa ja sotekeskuksessa*. Tehtävään sisältyy projektiin kuuluvien toimenpiteiden kehittämistyön ohjaaminen ja kokonaisuuden koordinointi, raportointi, verkostotyö kehittämistyössä mukana olevien organisaatioiden ja sidosryhmien kanssa sekä työn tuloksien kokoaminen palvelupolku- tai toimintamallikuvauksiksi yhteistyössä kehittäjien kanssa. Projektipäällikkö toimii tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen valmisteluun. *Aika:* 1/2022-9/2023

Päivitetty toimenpiteet, joilla varmistetaan valmius hoitotakuuseen:

- **Selvitetään vastaanotto toiminnan resurssit, palvelutarve ja sisältö sekä varmistetaan valmius hoitotakuuseen.** Tuotetaan hyvinvointialue tasoinen tieto (terveysasemittain) kiireettömien vastaanottojen palvelutarpeesta, vastaanotto toimintojen sisällöistä ja asiakassegmenteistä ja hoitotakuun toteutumista vaativista henkilöstöresursseista ja osaamistarpeista. Tiedon pohjalta muokataan vastaanotto toimintojen sisältöä ja pilotoidaan rajatusti, valikoidussa organisaatiossa. *Suunniteltu resurssi:* 1 htp + työpanoksen siirto ja ostopalvelu. *Aika:* 1/2022-6/2023. *Vastuutaho:* Kysteri/ Saatavuus-työpaketti. *Mitä jo tehty:* Toimenpiteessä hyödynnetään vastaanotto toiminnan hyvien käytäntöjen analyysiä. Työ jatkaa ensimmäisen vaiheen Saatavuus-työpaketin toimenpidettä Uudet vastaanottomallit. Toimenpide vastaa erityisesti hoitotakuun tiukentamiseen. Tarkempi kuvaus toimenpiteestä liitteessä 8.

Päivitetty toimenpiteet, joilla laajennetaan sähköistä asiointia ja digihoitopolkujen käyttöön ottoa:

- **Laajennetaan digitaalisen sotetoiminnan kokonaiskoordinaatiota, omaKYS verkkopalvelun kehittämistä ja käytännön kokeiluja:** Toteutetaan digitaalisen sote-toiminnan kokonaiskoordinaatio hyvinvointialueella sekä omaKYS verkkopalvelun tuoteomistajan tehtävät ja jatkokehitys koko hyvinvointialuetta palvelevaksi verkkoasiointikanavaksi. Digikoordinaattori tukee mm. etävastaanotto ja -konsultaatiotoiminnan vakiinnuttamista osana palvelutarjontaa (kotisairaala, etähoito, erikoissairaanhoidon konsultaatio, perhekeskuksen etäpalvelut, ym.). *Suunniteltu resurssi:* 2 htp. *Aika:* 1/2022-6/2023. *Vastuutaho:* Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri. *Mitä jo tehty:* Tehty selvitys ja tuotettu digitaalisia toimintatapoja hyödyntäviä toimintamalleja väljään asutuille alueille sekä toteutettu niihin liittyviä koulutuksia. Perustana myös SOTE rakenneuudistuksessa tehty kehittämistyö. Toimenpide vastaa seuraaviin hankeoppaan sisältöihin: toimiva kuntoutus sosiaali- ja terveydenhuollossa, ikääntyneiden palvelujen kehittäminen, perhekeskustoimintamalli ja arjen varhainen tuki sekä hoitotakuun tiukentaminen. Tarkempi kuvaus toimenpiteestä Liitteessä 8.
- **Otetaan käyttöön digitaalisten terveystietopalveluiden alusta perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon toiminnassa:** Laajennetaan Terveyskylän diabeteksen ja sepelvaltimotaudin digihoitopolkujen käyttöönotto koko hyvinvointialueelle perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon. Työskentely perustuu yksiköissä tapahtuvaan toiminnan sisällön tarkasteluun ja työskentelyssä tapahtuvaan muutostyöhön samalla oppien digihoitopolun alustan hyödyntämisestä yhteistyössä perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon ja erikoissairaanhoidon kesken. Toimenpide sisältää osin jonojen purkua, mikä edistää hoitotakuun toteuttamista. Kokonaisuus toteutetaan kaikissa hyvinvointialueen soteorganisaatioissa. *Suunniteltu resurssi:* 26 htp. *Aika:* 1/2022-6/2023. *Vastuutaho:* Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri. *Mitä jo tehty:* Toimenpide perustuu SOTE-rakenneuudistushankkeen yhteydessä käynnistettyihin pilotteihin. Toimenpide vastaa hoitotakuun tiukentamiseen. Tarkempi kuvaus toimenpiteestä Liitteessä 8.

- **Projektipäällikkö:** Projektipäällikkö vastaa projektista *Sähköisen asioinnin laajentaminen ja digihoitopolkujen käyttöönotto*. Tehtävään sisältyy projektiin kuuluvien toimenpiteiden kehittämistyön ohjaaminen ja kokonaisuuden koordinointi, raportointi, verkostotyö kehittämistyössä mukana olevien organisaatioiden ja sidosryhmien kanssa sekä työn tuloksien kokoaminen palvelupolku- tai toimintamallikuvauksiksi yhteistyössä kehittäjien kanssa. Projektipäällikkö toimii tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen valmisteluun. *Aika:* 1/2022-9/2023.

3.2.2 Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuutta edistävät toimenpiteet

Pohjois-Savossa lasten, nuorten ja perheiden palveluja kehitetään perhekeskusmallin mukaisesti. Kehittämisessä korostuu ennaltaehkäisevien ja matalan kynnyksen palvelujen saatavuus ja saavutettavuus. Perhekeskuspalveluja on kehitetty kaikissa työpaketeissa. Täydennyshaussa halutaan edelleen vahvistaa ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen saatavuutta, erityisesti neuvontaa ja ohjausta sekä tuen ja hoidon saatavuutta monialaista osaamista ja järjestötoimintaa tehokkaasti hyödyntäen. Toimenpiteet vastaavat hankeoppaassa mainittuihin Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman sisältöihin ml lastensuojelu. Lisäksi huomioitu vaateet hoitotakuun tiukentamisesta ja mielenterveysstrategian toteuttamisesta (psykososiaaliset menetelmät) sekä koronapandemian aiheuttama tuen tarve ja maksuton ehkäisy. Perhekeskusmallia on kehitetty kansallisten perhekeskuslinjausten ja mallien mukaisesti. Pilotoitavien toimintamallien kehittämisessä on hyödynnetty LAPE hankekaudella tuotettuja toimintamalleja sekä hyviä käytäntöjä maakunnista. Toimenpiteiden keskeiset tulokset on esitetty kappaleessa 4. Tarkemmat kuvaukset toimenpiteistä liitteessä 8.

Päivitetyt toimenpiteet, joilla vahvistetaan lasten ja nuorten mielenterveyden tuen ja hoidon saatavuutta ja palveluun pääsyä:

- ***Nuorten psykososiaalisten menetelmien käyttöön oton laajentaminen ja juurruttaminen hyvinvointialueella (NMOK):*** Jatketaan psykososiaalisten menetelmien (IPC ja Cool Kids) koulutusta, käyttöön ottoa ja juurruttamista valituissa sotetoimintaympäristöissä sekä oppilas- ja opiskeluhuollossa, käynnistetyn suunnitelman mukaisesti koko hyvinvointialueella. Uutena käynnistyy Cool Kids. Otetaan menetelmien implementaatiomalli pysyvästi käyttöön (ml NOMAD kysely), jossa keskeistä esimiesten tuki ja menetelmätuki jo koulutetuille. Tulevassa yo-haussa keskitytään seuraavan koulutusvaiheen sekä menetelmien koordinoinnin rakenteiden, seurannan ja toteutuksen suunnitteluun. *Suunniteltu resurssi:* 3 htp *Aika:* 1/2022-9/2023. *Vastuutaho:* Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri. *Mitä jo tehty:* Käynnistetty IPC koulutuksia koko hyvinvointialueella ja tarjottu menetelmätukea ja otettu implementointimalli käyttöön. Työ jatkaa ensimmäisen vaiheen Ennaltaehkäisy-työpakettin toimenpiteitä Monialaisen yhdessä toimimisen kulttuurin vahvistaminen/ Vaikuttavien menetelmien käytön vahvistaminen ja yhtenäistäminen (NMOK). Toimenpide vastaa mielenterveysstrategian toteuttamiseen ja integroituu yliopistollisten sairaaloiden avattuun erilliseen hakuun psykososiaalisten menetelmien alueellista koordinaatiota varten.
- ***Lasten ja nuorten jalkautuvan mielenterveyden tuen ja hoidon pilotti ja jonojen purku:*** Pilotoidaan lasten ja nuorten (5lk-9lk/ toinen aste) mielenterveyden varhaisen tuen ja hoidon palvelua koulujen ja oppilaitosten yhteydessä monialaisessa yhteistyössä. Käytännössä psykiatriset sairaanhoitajat jalkautuvat erikoissairaanhoidosta kouluille/ oppilashuoltoon. Lisäksi käytössä on perusterveydenhuollon lääkäryöpanos ja erikoislääkärin konsultatiivinen työpanos jonojen purkuun. Palvelupolun rakentamisessa huomioidaan koko ketju

ennaltaehkäisevästä työstä erityiseen (ml lastensuojelu) ja vaativaan erityiseen (OT-taso). Alakouluikäisillä testataan LAPS-lomaketta hoidon tarpeen arvioinnin tukena. Toimenpide toteutetaan sairaanhoitopiirin koordinoimana Siilinjärven, Tuusniemen, Kaavin, Kuopion, Rautalammen ja Suonenjoen kunnissa. Integroidaan kokonaisuuteen myös Ylä-Savon sotessa olemassa oleva psykiatrisen sairaanhoitajan resurssi. Toimenpiteen hyötyjä, vaikutuksia ja resurssien käyttöä arvioidaan tutkimuksellisin menetelmin. *Suunniteltu resurssi: 8 htp. Aika: 3/2022-9/2023. Vastuutaho: Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri. Mitä jo tehty:* Tunnistettu ongelmakohtia ehkäisevässä työssä, oppilashuollon, perustason ja erityistason yhteistyön prosesseissa ja jatkuvasti kasvavassa paineessa erikoissairaanhoidon. Työ jatkaa ensimmäisen vaiheen Ennaltaehkäisy- ja Saatavuus-työpakettien toimenpiteitä: Monialaisen yhdessä toimimisen kulttuurin vahvistaminen (oph, pth, esh, järjestöt, perhe) / Palveluun pääsyn ja vastaanottoaikojen laajentaminen ja jonojen purku/ Painopisteen lisääminen varhaiseen tukeen ja hoitoon neuvoloiden, koulujen ja oppilaitosten yhteydessä/ Lisätään eri tahojen yhteistyötä ja moniammatillisuutta hoidon jatkuvuuden turvaamiseksi. Toimenpide vastaa erityisesti koronapandemian aiheuttamaan tuen tarpeeseen, matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyön toteuttamiseen ja hoitotakuun tiukentamiseen.

- **Alueellisen Nepsy-koordinaation/ tiimimallin suunnittelu ja pilotointi:** *Kartoitetaan alueellisesti neuropsykiatrisia erityispiirteitä omaavien lasten ja nuorten palvelupolkuja sekä sote- ja sivistystoimissa tarvittavaa osaamista. Toteutetaan monialaisen nepsy-tiimin pilotti/ asiantuntemuksen jalkauttaminen osaksi perhekeskuksen monialaista tiimiä. Suunniteltu resurssi: 2 htp Aika: 3/2022-6/2023 Vastuutaho: Varkauden kaupunki/ Laatu-työpaketti. Mitä jo tehty:* Tunnistettu tarpeet palvelujen ja hoitopolun yhtenäistämiseksi ja sujuvoittamiseksi. Työ integroituu ensimmäisen Laatu-työpaketin toimenpiteeseen hoitoketjujen jalkauttaminen (ADHD-hoitopolku). Toimenpide vastaa perhekeskuksen varhaiseen tukeen arjessa ja matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyön toteuttamiseen.
- **Projektipäällikkö:** Projektipäällikkö vastaa projektista *Lasten ja nuorten mielenterveyden ennaltaehkäisevä ja varhainen tuki arjessa*. Tehtävään sisältyy projektiin kuuluvien toimenpiteiden kehittämistyön ohjaaminen ja kokonaisuuden koordinointi, raportointi, verkostotyö kehittämistyössä mukana olevien organisaatioiden ja sidosryhmien kanssa sekä työn tuloksien kokoaminen palvelupolku- tai toimintamallikuvauksiksi yhteistyössä kehittäjien kanssa. Projektipäällikkö toimii tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen valmisteluun. Aika: 1/2022-9/2023.

Päivitetyt toimenpiteet, joilla vahvistetaan lasten, nuorten ja perheiden ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen saatavuutta ja palveluun pääsyä:

- **Perhekeskuksen keskitetyn ohjaus- ja neuvontamallin pilotointi ja monitoimijaisen yhteistyömallin käyttöönoton laajentaminen:** Pilotoidaan lasten, nuorten ja perheiden keskitettyä ohjaus- ja neuvontapalvelua ja laajennetaan monitoimijaisen yhteistyömallin käyttöön ottoa erilaisissa toimintaympäristöissä. *Mitä jo tehty:* Tuotettu keskitetty ohjaus- ja neuvontamalli Pohjois-Savossa toteutettujen ja muiden maakuntien hyvien käytäntöjen ja mallien pohjalta. Lisäksi edistetty ja valmennettu monitoimijaisen yhteistyömallin käyttöön ottoa sekä pilottikunnissa että koko hyvinvointialueella. Työ jatkaa Yhteentoimivuus-työpaketin toimenpiteitä: Kuvataan perhekeskuksen keskitetty palveluohjausmalli/ Otetaan käyttöön perhekeskuksen monitoimijainen yhteistyö- ja arviointimalli/ Määritetään yhdyspintapalvelut ja konsultaatiokäytännöt osana perhekeskuksen monitoimijaisen yhteistyömallia. Toimenpide toteutuu kolmena kokonaisuutena, joista kustakin vastaa eri toteuttaja. Toimenpiteet vastaavat perhekeskuksen varhaiseen tukeen arjessa.

- a) **Lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja neuvontamallin pilotointi ja monitoimijaisen yhteistyömallin käyttöönoton laajentaminen.** Lasten, nuorten ja perheiden matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontamallin pilotointi ja monitoimijaisen yhteistyömallin käyttöönoton laajentaminen kuuden kunnan alueella: Suonenjoki, Rautalampi, Tervo, Vesanto, Keitele, Pielavesi. *Suunniteltu resurssi: 2 htp Aika: 1/2022-2/2023. Vastuutaho: Pielavesi/ Saatavuus-työpaketti. Mitä jo tehty: kuvattu yllä.*
- b) **Lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja neuvontamallin pilotointi ja monitoimijaisen yhteistyömallin käyttöönoton laajentaminen:** Pilotoidaan perhekeskuksen matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelua ja monitoimijaisia yhteistyömalleja Toteutetaan neljän kunnan alueella: Joroinen, Leppävirta, Lapinlahti ja Varkaus. *Suunniteltu resurssi: 3 htp. Aika: 1/2022-6/2023. Vastuutaho: Varkaus/ Laatu-työpaketti. Mitä jo tehty: kuvattu yllä.*
- c) **Perhekeskuksen monitoimijaisen yhteistyömallin käyttöönoton edistäminen ja juurtumisen varmistaminen.** Varmistetaan monitoimijaisen yhteistyömallin käyttöönotto ja juurtuminen Kuopion perhekeskuksessa ja koko perhekeskusverkostossa tukemalla esimiestyötä ja kentän toimijoita. *Suunniteltu resurssi: 2 hpt. Aika: 10/2022-12/2022. Vastuutaho: Kuopion kaupunki/ Yhteen toimivuus-työpaketti. Mitä jo tehty: ks. yllä.*
- **Monitoimijaisen yhteistyö- ja arviointimallin käyttöönotto lastensuojelun ja perhesosiaalityön yhdyspinnalla:** Monitoimijainen arviointimalli sovitetaan vakiintuneeksi toimintatavaksi perhesosiaalityössä ja lastensuojelussa Kuopion kaupungissa. *Suunniteltu resurssi: 1 htp. Aika: 3/2022-3/2023. Vastuutaho: Kuopion kaupunki/ Yhteentoimivuus-työpaketti. Mitä jo tehty: Toimenpide integroituu Lastensuojelun monialaisen yhteistyöhankkeen (LUMO) työhön, jossa on tehty alkukartoitus monialaisesta yhteistyötä, mallinnettu monitoimijaisen arvioinnin prosessia ja käynnistetty pilotteja. Lisäksi toimenpiteen taustalla on ensimmäisessä vaiheessa tehty monitoimijaisen yhteistyön mallinnos, jota tehty yhteistyössä LUMO:n kanssa. Työ jatkaa Yhteentoimivuus-työpakettin toimenpiteitä Lisätään eri tahojen yhteistyötä ja moniammatillisuutta hoidon jatkuvuuden turvaamiseksi/ huomioidaan kaikki yhdyspintapalvelut/ konsultaatiokäytäntöjen kuvaaminen ja vahvistaminen.*
 - **Kasvatus- ja perheneuvonnan matalan kynnyksen toimintamuotojen ja ammatillisen johtamisen pilotti:** Pilotoidaan kasvatus- ja perheneuvonnan matalan kynnyksen toimintamuotoja ja toiminnan ammatillista johtamista kuuden kunnan alueen kasvatus- ja perheneuvoloissa Suonenjoella, Rautalammilla, Tervossa, Vesannolla, Keiteleellä ja Pielavedellä. Ammatillinen johtaminen on asiakkuuksien johtamista sekä resurssien ohjausta ja johtamista. *Suunniteltu resurssi: 1 htp. Aika: 1/2022-2/2023. Vastuutaho: Pielaveden kunta/ Saatavuus-työpaketti. Mitä jo tehty: Toteutettu hyvinvointialuetasoinen yhteiskehittämisen prosessi (2021), jossa tuotettiin kasvatus- ja perheneuvonnan matalan kynnyksen toimintamuodot. Työ jatkaa Saatavuus- ja Yhteentoimivuus työpakettien toimenpiteitä Kasvatus- ja perheneuvonnan saatavuuden varmistaminen/ Toimenpiteiden ja yhteentoimivuuden vaatiman koordinoitavuuden ja koordinaattorakenteiden selvittäminen.*
 - **Neuvolan perhetyön pilotti:** Pilotoidaan universaalia, ehkäisevää perhetyötä lasta odottaville ja neuvolaikäisten lasten perheille neuvolayhteistyössä neljän kunnan alueella Tervossa, Vesannolla, Keiteleellä ja Pielavedellä. *Suunniteltu resurssi: 1 htp. Aika: 3/2022-2/2023. Vastuutaho: Pielaveden kunta/ Saatavuus-työpaketti. Mitä jo tehty: Hyvinvointialuetasoisesti mallinnettu perhetyön porrasteisuus työtä, saatavuuden kriteereitä ja matalan kynnyksen toimintamuotoja. Työ jatkaa Saatavuus-työpakettin toimenpidettä Perhetyön porrasteisuusmallin käyttöön ottaminen.*

- **Vanhemmuuden universaalien ryhmämuotoisen tuen pilotti kasvokkain ja etätoteutuksena:** Pilotissa testataan ryhmämuotoisen vanhemmuuden tuen järjestämistä sekä kasvokkain tapahtuvana (Ylä-Savon sote) että etätoteutuksena väljään asutuilla alueilla Kysteri-liikelaitoksen alueella olevissa kunnissa. Ryhmämuotoisina menetelminä otetaan käyttöön/ laajennetaan monialaisesti järjestötoimijoiden kanssa toteutettuja perhevalmennuksia, ryhmäneuvoloita ja vanhempainiltoja, sekä Vahvuutta vanhemmuuteen -ryhmiä. Lisäksi kokeillaan neuvolan chat palvelua. Toimenpide toteutetaan yhteistyössä sähköisen asiointin kehittämistyön kanssa. *Suunniteltu resurssi:* 1 htp. *Aika:* 4/2022-3/2023. *Vastuutaho:* Ylä-Savon sote/ Saatavuus-työpaketti. *Mitä jo tehty:* Mallinnettu ryhmämuotoisen tuen toteuttaminen universaaleissa palveluissa sekä toteutettu sähköisten asiointikanavien ja etäpalvelujen kartoitus ja suunnittelua väljään asutuille aleilla. Työ jatkaa Saatavuus-työpaketin toimenpiteitä Ryhmämuotoisten menetelmien käytön vahvistaminen ja vaikuttavuuden arviointi/ etä- ja mobiilipalvelujen käytön laajentaminen.
- **Perhekeskusmenetelmien käyttöönoton juurruttaminen hyvinvointialueella ja maksuttoman ehkäisyn toteutuksen selvitys:** Edistetään perhekeskusmenetelmien käyttöönottoa kaikissa hyvinvointialueen kunnissa. Työskentelyssä hyödynnetään tuotettua menetelmien implementointimallia juurruttamistyön tukena. Lisäksi toteutetaan selvitys maksuttoman raskauden ehkäisyn toteuttamisesta ja osaamistarpeista hyvinvointialueella. *Suunniteltu resurssi:* 1 htp. *Aika:* 1/2022-12/2022. *Vastuutaho:* Siilinjärven kunta/ Ennaltaehkäisy-työpaketti. *Mitä jo tehty:* Ensimmäisessä vaiheessa on koulutettu perhekeskuksen menetelmäosaajia ja kouluttajia useissa eri menetelmissä sekä edistetty menetelmien käyttöön ottoa kunnissa. Työ jatkaa Ennaltaehkäisy-työpaketin toimenpiteitä Puheeksi ottamisen ja kohtaamisen vahvistaminen ja toimintamallien yhtenäistäminen/ Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen ja toimintamallien yhtenäistäminen/ Perheiden elintapaohjauksen vahvistaminen ja yhtenäistäminen/ Ryhmämuotoisten menetelmien käytön vahvistaminen ja vaikuttavuuden arviointi/ Sovinnolliseen eroon tukevien toimintamallien vahvistaminen ja yhtenäistäminen/ Lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyn toimintamallien vahvistaminen ja yhtenäistäminen.
- **Projektipäällikkö:** Projektipäällikkö vastaa projektista *Lasten ja perheiden ennaltaehkäisevä ja varhainen tuki arjessa*. Tehtävään sisältyy projektiin kuuluvien toimenpiteiden kehittämistyön ohjaaminen ja kokonaisuuden koordinointi, raportointi, verkostotyö kehittämistyössä mukana olevien organisaatioiden ja sidosryhmien kanssa sekä työn tuloksien kokoaminen palvelupolku- tai toimintamallikuvauksiksi yhteistyössä kehittäjien kanssa. Projektipäällikkö toimii tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen valmisteluun. *Aika:* 1/2022-9/2023.

3.2.3 Ikääntyvien sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuutta edistävät toimenpiteet

Pohjois-Savossa ikääntyvien palveluja kehitetään edellisessä valmisteluvaiheessa tuotetun ikäkeskusmallin pohjalta. Kehittämisessä korostuvat neuvonta ja ohjauspalvelujen sekä kotiin vietävien palvelujen saatavuus ja saavutettavuus. Ikääntyvien palveluja on kehitetty Saatavuus-, Ennaltaehkäisy- ja Yhteentoimivuus-työpaketeissa. Täydennyshaussa halutaan edelleen vahvistaa ennaltaehkäisevän palvelun saatavuutta, erityisesti neuvontaa ja ohjausta sekä kotiin vietäviä palveluja. Toimenpiteet edistävät hakuoppaan sisällöistä hoitotakuun toteutumista, mielenterveysstrategian toteuttamista, päihdepalveluihin pääsyn parantamista, toimivaa kuntoutusta ja ikääntyneiden palveluiden kehittämistä (mm koti- ja omaishoidon resurssien ja laadun vahvistaminen, kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen). Pilotoitavien toimintamallien muotoilussa ja kehittämisessä on hyödynnetty kansallisia malleja sekä hyviä

käytäntöjä maakunnista. Toimenpiteiden keskeiset tulokset on esitetty kappaleessa 4. Tarkemmat kuvaukset toimenpiteistä liitteessä 8.

Päivitetyt toimenpiteet, joilla vahvistetaan ikääntyvien hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisen toimintamallien käyttöön ottoa ja kotiin vietäviä palveluja

- ***Omaishoitajien hyvinvointitarkastusten pilotti sotekeskuksessa:*** Omaishoitajat kutsutaan hyvinvointitarkastukseen, jossa kartoitetaan laaja-alaisesti omaishoitajien hyvinvointia ja riskitekijöitä. Tarkoituksena on tukea ja arvioida omaishoitajan ja hoidettavan toimintakykyä ja jaksamista sekä tunnistaa tuen tarpeita, joihin panostamalla vahvistetaan omaishoitajan ja hoidettavan hyvinvointia ja kotona asumista. Tarvittaessa hyödynnetään monialaista yhteistyötä. *Suunniteltu resurssi:* 3 htp (sis. hankesuunnittelija). *Aika:* 2/-12/2022. *Vastuutaho:* Siilinjärven kunta/ Ennaltaehkäisy-työpaketti. *Mitä jo tehty:* Selvitystyö hyvinvointitarkastuksista, jossa on hyödynnetty tutkimustietoa, toimivia malleja ja vanhustyön sekä sosiaalihuollon kokemustietoa kehittämistarpeista ja painopisteistä. Työ jatkaa Ennaltaehkäisy-työpaketin toimenpiteitä: Omahoidon ja elintapaohjauksen palvelumallit/ Puheeksiottamisen ja kohtaamisen vahvistaminen/ Ennaltaehkäisevän tuen ja sen saavutettavuuden vahvistaminen. Toimenpide vastaa ikääntyneiden palveluiden kehittämiseen. Toimenpide linkittyy Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille valtioneuvostushakuun (10/2021) siten, että pilotin kokemuksia voidaan hyödyntää koko hyvinvointialueen palvelumallien suunnittelussa.
- ***Ravitsemuksen ja suun terveyden arviointi ja omahoidon ohjaus -pilotti kotihoidossa:*** Tunnistetaan kotihoidon asiakkaan suunterveyden ja (vajaa)ravitsemuksen tila ja ohjaustarve ennaltaehkäisevästi ja varhain kotiin tuotavana palveluna. Pilotissa juurrutetaan Siilinjärven ja Lapinlahden kuntien sekä Ylä-Savon soten yhteistyönä luomaa vajaaravitsemuksen ehkäisemisen ja hoidon toimintamallia integroiden siihen Itä-Suomen yliopiston LENTO-projektissa tuotettuja työvälineitä ikääntyneiden suun terveyden ja ravitsemuksen arvioinnista. Asiakas ohjautuu tarvittaessa jatkohoidon ja -ohjauksen piiriin. *Suunniteltu resurssi:* 3 htp. *Aika:* 2/2022-12/2022. *Vastuutaho:* Siilinjärven kunta/ Ennaltaehkäisy-työpaketti. *Mitä jo tehty:* Selvitystyö ravitsemuksen ja suun terveyden arvioinnin toimintamallien kokeilun mahdollistamiseksi ja tunnistettu kehittämistarpeet vajaaravitsemuksen ennaltaehkäisyn ja hoidon toimintakäytännöissä. Keväällä 2021 valmistunut Pro gradu -työ puoltaa vajaaravitsemuksen ehkäisyn ja hoidon toimintakäytäntöjen vahvistamista kotihoidossa. Työ jatkaa ensimmäisen vaiheen Ennaltaehkäisy-työpaketin toimenpiteitä: Omahoidon ja elintapaohjauksen palvelumallit/ Ennaltaehkäisevän tuen ja sen saavutettavuuden vahvistaminen. Toimenpide vastaa ikääntyneiden palveluiden kehittämiseen, huomioiden myös koti- ja omaishoidon resurssit ja laatu. Toimenpide linkittyy Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille valtioneuvostushakuun (10/2021), jossa hyödynnettäisiin pilotin kokemuksia koko hyvinvointialueen palvelumalleissa.
- ***Kotihoidon ja kotisairaalamallin käyttöönoton laajentaminen harvaan asutulla alueella:*** Vahvistetaan kotisairaalamallin käyttöön ottoa harvaan asutuille alueille. Aloitetaan kotiin vietävä saattohoito ja palliatiivinen hoito sekä kotiin vietävä kuntoutus ja etäkuntoutus, etäkonsultaatiot kotihoito-kotisairaala-esh painottuen sairaala-apteekki ja palliatiivinen pkl. *Suunniteltu resurssi:* 2 htp + työpanoksen siirto. *Aika:* 1/2022-6/2023. *Vastuutaho:* Kysteri-liikelaitos/ Saatavuus-työpaketti. *Mitä jo tehty:* Tuotettu kotisairaalamalli väljään asutulle alueille ja käynnistään ensimmäinen pilotti loppusyksystä 2021. Työ jatkaa ensimmäisen vaiheen Saatavuus-työpaketin toimenpiteitä: Siirretään painopiste hoitokeskeisyydestä ja sairaalahoidon korostamisesta ikääntyneen normaalin elämän tukemiseen ja hänen elämäntyyliä tukeviin toimiin/ Lisätään kotiin vietäviä palveluja (mm koti- ja etäkuntoutus, palliatiivinen hoito) / Kehitetään liikkuvia ja mobiileja palveluja

(etävastaanotot)/ Kotisairaaloiminnan kehittäminen. Toimenpide linkittyy saattohoito, kivun hoito ja palliatiivinen hoito erilliseen valtionavustushankkeeseen, siten että tästä hankkeesta osallistutaan erillishankkeen tuottamiin valmennuksiin.

- **Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien keskitetyn tiimimallin pilotti kotihoidossa:** Pilotoidaan keskitettyä tiimimallia osana ikäkeskuksen kotiin annettavien palvelujen kokonaisuutta. Kehittämistyössä hyödynnetään palvelumuotoilua. Kotihoidon tiimissä on psykiatrinen sh, lähihoitaja, sosiaaliohjaaja. Luodaan jatkuvan kehittämisen rakenne, jossa kokemusasiantuntija on mukana. *Suunniteltu resurssi:* 1 htp + ostopalvelu. *Aika:* 1/-12/2022. *Vastuutaho:* Kuopion kaupunki/ Yhteentoimivuus-työpaketti. Hyvinvointialueen valmistelussa on linjattu, että asiakasryhmän kotihoito tuotetaan keskitetyllä tiimimallilla. Työ jatkaa ensimmäisen vaiheen Yhteentoimivuus-työpaketin toimenpidettä: Laaditaan suunnitelma ikäkeskustoimintamallin toteuttamiseksi.
- **Kuvataan hyvinvointialuetasoinen sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekeskus -malli:** Tunnistetaan sote-tike tilannekeskuksen keskeiset asiakasryhmät, kuvataan keskeiset asiakaspolut sekä tunnistetaan asiakastapahtumien keskeiset tunnusluvut hyvinvointialuetasoisesti. Hyödynnetään palvelumuotoilua ja yhteiskehittämistä. *Suunniteltu resurssi:* 1 htp + ostopalvelu. *Aika:* 1/2022-12/2022. *Vastuutaho:* Kuopion kaupunki/ Yhteentoimivuus-työpaketti. *Mitä jo tehty:* Toimintamallin on kuvattu Kuopion kaupungissa toimivaksi. Laadittu nykytilan kartoitus hyvinvointialueella ja tunnistettu toimintamallin jatkokehittämistarpeet. Työ jatkaa ensimmäisen vaiheen Yhteentoimivuus-työpaketin toimenpidettä: Yhteinen sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekeskus (SOTE-TIKE, turvapalvelujen kokonaiskehittäminen).
- **Rakennetaan maakunnallisen ikäkeskuksen palvelulupaus ja määritellään palveluiden sisällöt.** Palvelulupauksella maakunta viestii asukkailleen siitä, miten hyvinvointialue toteuttaa järjestämisvastuullaan olevat palvelut. Palvelujen sisällöt, saatavuus (lähipalvelut, vastaanottoaikojen saatavuus, hoitoon tai palveluun pääsy), saavutettavuus (välimatkat, esteettömyys), asukasosallisuus (asukkaiden mahdollisuus vaikuttaa), laatu (asiakas- ja potilasturvallisuus, asiakaskokemus), sote-integraatio (palvelukokonaisuudet ja -ketjut, palvelupolut) ja vaikuttavuus ovat keskeisiä käsitteitä ja palvelulupauksessa määritettäviä tekijöitä. Osallistetaan maakunnan vanhuspalvelujen johto, työntekijät ja asukkaat palvelulupauksen rakentamiseen palvelumuotoilun keinoin. *Suunniteltu resurssi:* 1 htp (projektipäällikön tehtävänä). *Aika:* 1-12/2022. *Vastuutaho:* Kuopion kaupunki/Yhteentoimivuus-työpaketti. *Mitä jo tehty:* Työ jatkaa Yhteentoimivuus-työpaketin toimenpidettä: Laaditaan suunnitelma ikäkeskustoimintamallin toteuttamiseksi.
- **Projektipäällikkö:** Projektipäällikkö vastaa projektista ja ikäkeskuksen palvelulupauksen laadinnan toimenpiteistä. Tehtävään sisältyy projektiin kuuluvien toimenpiteiden kehittämistyön ohjaaminen ja kokonaisuuden koordinointi, raportointi, verkostotyö kehittämistyössä mukana olevien organisaatioiden ja sidosryhmien kanssa sekä työn tuloksien kokoaminen palvelupolku- tai toimintamallikuvauksiksi yhteistyössä kehittäjien kanssa. Projektipäällikkö toimii tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen valmisteluun. *Aika:* 1/2022-4/2023.

3.2.4 Järjestötoimintaa ja osallisuutta edistävät toimenpiteet

Osallisuus- ja järjestöyhteistyötä edistävissä toimenpiteissä vahvistetaan asukas- ja asiakasosallisuutta olemassa olevin keinoin hanketyössä sekä tulevaisuuden sosiaali- ja

terveyspalveluissa. Toimenpiteissä varmistetaan sovittujen järjestöyhteistyön käytäntöjen juurtuminen palveluihin. Yhteistyötä tehdään työikäisten, lasten, nuorten ja perheiden sekä ikääntyvien toimenpiteissä kuvatus osallisuus- ja järjestötoiminnan onnistumiseksi. Toimenpiteen keskeiset tulokset on esitetty kappaleessa 4. Tarkemmat kuvaukset toimenpiteistä liitteessä 8.

- **Varmistetaan asiakkaiden osallistuminen ja vaikuttaminen omaan palveluunsa sekä palveluiden kehittämiseen ja arviointiin.** Toiminnassa panostetaan olemassa oleviin asiakasosallisuuden menetelmien käyttöönottoon. Tulevaisuuden sote-hankkeen toteuttajia tuetaan näiden menetelmien toteutumisessa ja kuvaamisessa. Menetelmiä ovat kokemusasiantuntijoiden käyttö, asiakasraatitoiminta, asiakaspalautteen ja –kyselyiden tekeminen sekä e-raatitoiminta.
- **Varmistetaan osallisuustyövälineiden ja osallisuusohjelman sisällön juurtuminen.** Toiminnassa järjestetään perehdytyksiä osallisuusohjelmaan koottujen osallisuustyövälineiden juurtumiseksi sosiaali- ja terveyskeskuksissa sekä palveluiden kehittämistyössä ja suunnittelussa. Osallisuusohjelma ja sen työvälineet tuotetaan helposti löydettävään muotoon asiakkaille, asukkaille sekä työntekijöille. Samalla kuvataan osallisuusalan toiminnallisuudet.
- **Varmistetaan järjestöjen toiminnan ja palvelujen löydettävyys ja sujuva yhteistyön.** Järjestetään perehdytyksiä tarkoituksena tehdä järjestötoimintaa sekä järjestöyhteistyön ohjeen linjaukset tutuksi sote-ammattilaisille. Edistetään järjestöjen verkostoitumista ikääntyneiden, palveluja tuottavien sekä sote-järjestöjen aluetyöntekijöiden osalta ja yhteistyötä hyvinvointialueen valmistelun kanssa. Toiminnassa edistetään hyvinvointitarjottimen käyttöönottoa ja tarvittavia toimenpiteitä hyvinvointitarjottimen kehittämiseksi (kuvattu toimenpiteenä ennaltaehkäisyn hyötytavoitteessa).

Aika toimenpiteissä on 1/2022 - 12/2023. Vastuutahona hanketoimisto / osallisuus- ja järjestökoordinaattori. Työ jatkaa Saatavuus-, Laatu- ja Ennaltaehkäisy-, Yhteentoimivuus-työpakettien toimenpiteitä, joissa on edistetty järjestöjen toiminnan integroitumista palvelupolkuihin erilaisilla asiakkailla sekä edistetty palvelutarjottimen kehittämistä järjestöjen toiminnan löydettävyyden parantamiseksi.

4 Tulokset ja vaikutukset

Pohjois-Savon tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskushankkeessa tavoiteltavat muutokset jaetaan lyhyen tähtäimen ja pitkän tähtäimen tuloksiin ja vaikutuksiin. Tällä hetkellä hankkeessa ollaan pilotoitien laajentamisen vaiheessa, jolloin toiminnallisten ja taloudellisten hyötyjen saavuttamisen mekanismeja sekä kehittämisen ja ylläpidon jatkuvuutta ja rahoitusta hankekauden jälkeen selvitetään. Oletuksena hankkeessa on, että tehtäessä useita toimenpiteitä samaan suuntaan syntyy vaikutuksia palvelujen saatavuuden, laadun sekä yhteentoimivuuden osalta sekä palvelujärjestelmän muuttumisessa ennaltaehkäisevään suuntaan. Tämä edelleen hillitsee palvelujärjestelmän kustannustason nousua. Tarkempi kuvaus kokonaisuudesta on arviointisuunnitelmassa (Liite 4)

Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen ensimmäisen vaiheen toimenpiteet kohdistuvat toimintojen kartoittamiseen, kuvaamiseen ja mallintamiseen. Uusia toimintamalleja suunnitellaan monitoimijaisessa yhteistyössä asiakkaiden sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Projekteissa järjestetään perehdytyksiä ja koulutuksia työntekijöille sekä esimiehille. Pilotoinnin vaiheeseen päässeet mallit tuottavat tietoa asiakkaiden kokemuksista sekä tuovat näkyviin paikallisia tai seudullisia muutoksia palvelujen saatavuudessa, ennaltaehkäisyssä, asiakkaille tuotetussa hyödyssä sekä palvelujen saumattomuudessa.

Lyhyellä tähtämellä toimenpiteistä saatavia tuloksia ja vaikutuksia ovat maakunnallisen kokonaisuuden kartoittaminen lasten ja perheiden, työikäisten sekä ikääntyneiden palveluissa. Kartoittavan työn avulla kehittämistyö suuntautuu oikeisiin kohteisiin, asiakasymmärrys lisääntyy, monialainen ja -toimijainen yhteistyö lisääntyy sekä työntekijöiden ja esimiesten osaaminen lisääntyy.

Keskeiset suunnitellut toimenpiteiden tulokset

- Sotokeskuksen asiakas- ja palveluohjauksen ja monialaisen tiimityön toimintamallin mukainen toiminta käynnistynyt pilottikunnissa ja malli käytettävissä koko alueelle
- Työikäisten ja ikääntyvien pyskososiaalisen tuen selvitys hyödynnettävissä koordinaation suunnittelun pohjaksi.
- Sähköiset asiointikanavat ja digihoitopolut käytössä hyvinvointialueella
- Vastaanotto toiminnan selvitys on käytössä hoitotakuuseen valmistautumisen varmistamiseksi

- Perhekeskuksen neuvonta- ja ohjauspalvelu ja monitoimijaisen yhteistyömallin mukainen toiminta käynnistynyt pilottikunnissa ja malli käytettävissä otettavissa koko alueelle
- Lapsiperheiden sosiaalihuollon palvelujen matalan kynnyksen toimintamuodot on käytössä pilottikunnissa.
- Vanhemmuuden tuen näyttöön perustuvat menetelmät (valikoidut) on laajasti käytössä
- Tuotettu hyvinvointialuetasoinen selvitys maksuttoman raskauden ehkäisyn suunnittelun tueksi
- Tuotettu hoitoketjun osamalli nuorten keskivaikeisiin mielenterveyden häiriöihin kohdentuen (palveluverkon aukko osaamisessa ja resurssissa korjattu).
- Nuorten psykososiaaliset menetelmät laajasti käytössä

- Omaishoitajien ja kotihoidon asiakkaiden hyvinvointia ja kuntoutusta tukevista malleista on tuotettu riittävästi tietoa käytäntöjen muutoksen tueksi hyvinvointialueen soteorganisaatioissa
- Kotisairaalamalli (sisältäen palliatiivinen hoito, etäkuntoutus ja etävastaanotto) on käytössä harvaan asutuilla alueilla
- Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien tiimimalli on käytössä pilottikunnassa ja malli käyttöön otettavissa hyvinvointialueella
- Sote-tike –malli on käyttöön otettavissa hyvinvointialueelle
- Osallisuusohjelma ja osallisuusmenetelmät ovat käytössä ja järjestöyhteistyö toteutuu osana palvelupolkua pilottikunnissa.

Toimenpiteiden tuloksena syntyy erilaisissa ympäristöissä testattuja toimintamalleja tulevan hyvinvointialueen käyttöön. Lisäksi saadaan merkittävää tietoa hyvinvointialueen palvelujen tarpeista sekä kehittämisestä. Erityisesti pilottipaikkakunnilla voi näkyä paikkakuntakohtaisia tai seudullisia muutoksia palvelujen käyttöön liittyvissä mittareissa jo ensimmäisen vaiheen toimenpiteiden vaikutuksesta. Täydennyshaun toimenpiteet vahvistavat näitä vaikutuksia.

Useilla samanaikaisilla toimenpiteillä ja juurtuneilla toimintatavoilla saadaan aikaan pitkän tähtäimen tuloksia ja vaikutuksia kiireettömän hoitoon pääsyn jonotilanteessa, sähköisen asioinnin lisääntymisessä, painotuksen siirtymisessä ennaltaehkäiseviin palveluihin ja varhaiseen tukeen kaikenikäisillä, palvelujen saamiseen yhden palvelukanavan kautta sekä tarpeenmukaisesti, asiakaslähtöisiin sekä tarvittaessa monialaisiin palvelupolkuihin. Pitkällä tähtämellä maakuntamme kipupisteisiin voidaan saada aikaan muutoksia hankkeen myötävaikutuksesta silloin kun sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kehitys ja resursointi, hyvinvointialueuudistuksen hallittu ja onnistunut toteutuminen sekä monet yhteiskunnalliset tekijät, kuten sote-järjestelmän rahoitus ja väestökehitys tukevat tavoitteiden toteutumista.

Hankkeessa tehtävät toimenpiteet ovat pääosin käytännön kokeiluja, joilla pyritään uudistamaan perustason toimintamalleja maakunnallisesti. Hyvinvointialueen toimeenpano ja kehittämishankkeet tekevät tiivistä yhteistyötä ja toimivaksi todettuja malleja hyödynnetään hyvinvointialueen palvelutuotannossa ja rakenteissa. Hankkeessa toteutetaan vastaanotto toimintojen sisältöjen selvittäminen, joka tuottaa tärkeää tietoa hoitotakuun toteutumista tukevien toimintamallien edelleen kehittämiseen ja käyttöönottoon. Rakenteena kehittämistyön jatkuvuuden varmistamiseksi, valmistelussa tuotetaan malli hyvinvointialueen kehittämistoiminnan johtamiseen ja suunnitteluun. Tässä kappaleessa kuvattuja tavoitteita on käsitelty ja hyväksytty Pohjois-Savon hyvinvointialueen väliaikaishallinnossa, joka vastaa palveluiden järjestämisestä vuoden 2023 alusta.

5 Hankkeen kustannukset

Pohjois-Savon Tulevaisuuden sote-keskus hankkeen täydennyshaun yhteiskustannukset ovat 6 783 525 euroa. Kustannukset jakautuvat yleisen hankehallinnon ja osatoteuttaja kehittäjäorganisaatioiden kesken alla olevan taulukon mukaisesti. Liitteessä 3 näkyy kustannusten jakautuminen toimenpidekohtaisesti.

Taulukko 1. Täydennyshaun yhteiskustannukset

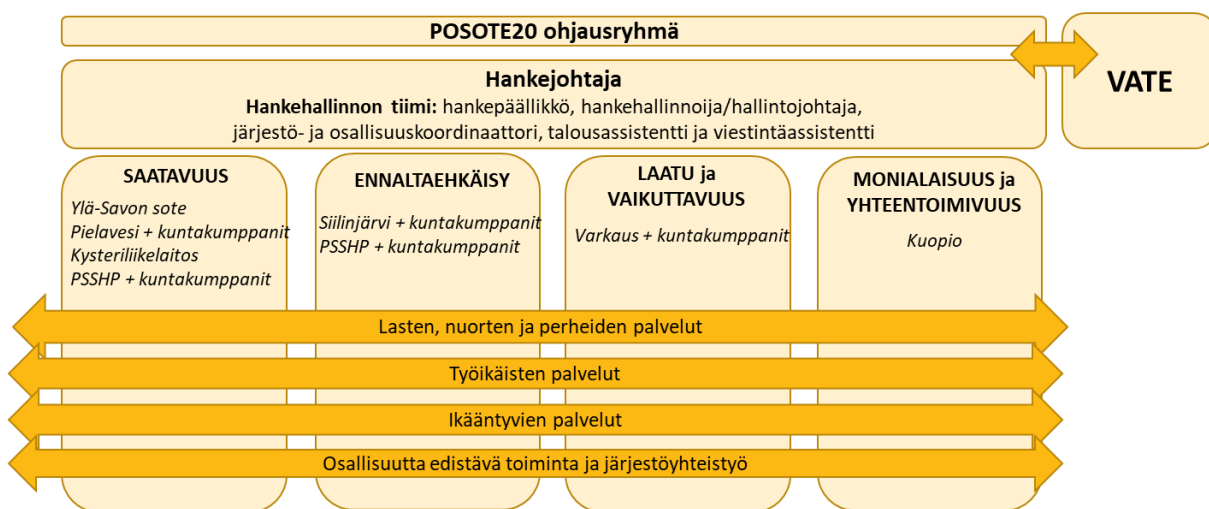
Työpaketit ja osatoteuttaja	Alihankinnoin osatoteuttajana toimivat kuntakumppanit	Kustannukset	Resurssit	Htp yht.
1. Hankehallinto		1 106 802 €		
Pohjois-Savon liitto		1 106 802 €	Hankejohtaja, hallintojohtaja, LAPE-asiantuntija, osallisuus- ja järjestökoordinaattori, hankejohdon assistentti, talousassistentti, viestintäasiantuntija	7
2. Saatavuus		3 144 041 €		
Kysteri		626 680 €	3 kehittäjää (terveydenhoitoala) + työpanoksen siirrot ja asiantuntijaostot	3
Pielavesi	Keitele, Pielavesi, Rautalampi, Tervo, Suonenjoki, Vesanto	267 361 €	2 sosiaaliala (sosionomi) 1 sosiaaliala (esimies) 1 sosiaaliala (perheohjaaja)	2 1 1
PSSHP	Kaikki sote- organisaatiot	1 770 000 €	15 terveydenhoitoala (sairaanhoitaja) 8 lääkäreitä 6 kehittäjää (asiantuntijat, sihteeri, ostopalvelu)	15 8 6
Ylä-Savon sote		480 000 €	3 kehittäjää (projektikoordinaattori) 1 terveydenhoitoala (sairaanhoitaja/terveydenhoitaja) 1 sosiaaliala (palveluohjaaja) sekä työpanoksen siirrot	3 1 1
3. Ennaltaehkäisy		1 252 276 €		
PSSHP	Tuusniemi, Kaavi, Suonenjoki, Rautalampi, Siilinjärvi, Kuopio	876 776 €	3 kehittäjää (kouluttajia) 2 lääkäreitä 6 terveydenhoitoala (psykiatrisen sairaanhoitaja) 4 kehittäjää (projektikoordinaattori, projektipäällikkö, psykologi) sekä ostopalvelua	3 2 6 4
Siilinjärvi	Lapinlahti	375 500 €	3 kehittäjää (hankesuunnittelija, terveydenhoitoalan ammattilainen) 7 terveydenhoitoala (psykiatrisen sairaanhoitaja, terveydenhoitaja, suuhygienisti, lähihoitaja, ravitsemusterapeutti) 3 sosiaaliala (sosiaaliohjaaja)	3 7 3
4. Laatu ja vaikuttavuus		840 410 €		
Varkaus	Joroinen, Leppävirta, Lapinlahti	840 410 €	3 kehittäjää 5 sosiaaliala (mielenterveys- ja päihdeasiantuntija, sosionomi, sotealan ammattilainen) 3 terveydenhoitoala (sairaanhoitaja, terveydenhoitaja)	3 5 3
5. Yhteentoimivuus ja monialaisuus		439 996 €		
Kuopio		439 996 €	8 kehittäjää (sosiaalipalvelukoordinaattori, terveydenhoitoalan ammattilainen, sosiaalityöntekijä, projektipäällikkö, kehittämiskoordinaattori) sekä ostopalvelua	8
		6 783 525 €		92

6 Hankkeen hallinnointi

6.1 Hankkeen kattavuus ja organisoituminen

POSOTE20 Tulevaisuuden sotekeskus-hanketta hallinnoi Pohjois-Savon maakuntaliitto (Kuva 1). Hankkeen toteuttaminen jakautuu nykyisessä sosiaali- ja terveystalouden järjestämismallissa olevien organisaatioiden kesken. Hankkeen osatoteuttajat ovat Kysteri liikelaitos, Pielavesi, Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri, Ylä-Savon sote, Siilinjärven kunta, Pielaveden kunta, Varkauden kaupunki ja Kuopion kaupunki. Lisäksi osatoteuttajat ovat solmineet kuntakumppanuuksia siten että kaikki hyvinvointialueen kunnat ovat mukana hankkeessa (ks. Taulukko 1)

Alueen kunnat ja kuntayhtymät osallistuvat Tulevaisuuden sote-keskus –ohjelmaan 100 prosenttisesti (kuntasitoumuslomake liitteessä 2).

Kuva 1. Hankkeen organisoituminen.

Hankkeelle on määritetty ohjausryhmä, joka koostuu hankehallinnoijasta, perustason palveluntuottajista sekä muista keskeisistä tahoista seuraavasti:

- Pohjois-Savon liiton (hankehallinnoija) edustaja
- Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen edustaja
- Pohjois-Savon järjestöneuvoston edustaja
- Perusterveydenhuollonyksikön edustaja
- Alueellisen tietohallinnon neuvottelukunnan edustaja
- Itä-Suomen yliopiston (UEF) edustaja
- Savonia-ammattikorkeakoulun edustaja
- Perustason sote-toimijoiden edustajat:
 - Kuopio
 - Ylä-Savon SOTE
 - Siilinjärvi
 - Varkaus
 - Kysteri
 - Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä
 - Suonenjoen, Rautalammin, Tervon, Vesannon, Pielaveden ja Keiteleen sosiaalityö
 - Lapinlahti

6.2 Viestintä ja sidosryhmät

PoSoTe20 – Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeen viestinnän keskeisiä kohderyhmiä ovat 1) maakunnan asukkaat, 2) sote-henkilöstö, 3) järjestöt, oppilaitokset ja muut sidosryhmä ja 4) alueen poliittiset päättäjät. Viestintään käytetään monipuolisia sisäisiä ja ulkoisia viestintäkanavia. Viestintää toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialueen valmistelutyön kanssa. Hankkeen viestinnästä päävastuu on hankkeen johtoryhmällä, hankejohtajalla ja perustettavalla viestintätiimillä. POSOTE20 Tulevaisuuden sotekeskushankkeen päivitetty viestintäsuunnitelma on hakemuksen Liitteessä 5.

6.3 Seuranta ja arviointi

Hoitoon pääsyn lähtötilanteen kuvaus Pohjois-Savon osalta on taulukossa 2.

Taulukko 2. Odotusaikojen lähtötilanne

PTH:n vastaanotot **	Hoidon tarpeen arvioinnista käyntiin 0-7 vrk %, (*)		Varhaisimmasta kontaktista käyntiin, hoitoon pääsy käynneistä %, (*)		Koottu 11.10.2021 (Kuopio tilastosta)	
	Lääkäri	Hoitaja (sh, th, ym.)	Lääkäri	Hoitaja (sh, th)	Lääkäri	Hoitaja (sh, th)
Kuopion kaupunki	35% (6%)	81% (14%)	48% (48%)	81% (80%)	4,31-35,35	1,09-24,16
Liikelaitos Kysteri /perusterveydenhuolto	43% (7%)	92% (6%)	55 % (55%)	84% (84%)		
Vastaanotto Kaavin terveysasema	-	100% (67%)	80% (80%)	83% (83%)		
Vastaanotto Keitele, terveysasema	43% (6%)	80% (10%)	66% (66%)	88% (88%)		
Vastaanotto Leppävirran terveysasema	20% (4%)	93% (6%)	47% (47%)	88% (84%)		
Vastaanotto Pielaveden terveysasema	37% (6%)	93% (7%)	52% (52%)	88% (88%)		
Vastaanotto Rautavaaran terveysasema	56% (10%)	100% (25%)	67% (67%)	100% (100%)		
Vastaanotto Tervon terveysasema	100% (5%)	-	95% (95%)	50% (50%)		
Vastaanotto Vesannon terveysasema	80% (21%)	100% (11%)	91% (91%)	66% (50%)		
Lapinlahden kunta / sote-palvelut	-	-	60% (55%)	67% (3%)		
Siilinjärven kunta /sote-palvelut	24% (3%)	87% (7%)	34% (34%)	83% (83%)	12	-
Sisä-Savon kansanterveys-työn kuntayhtymä	62% (32%)	93% (23 %)	71% (71%)	89% (89%)		
Vastaanotto Rautalammen terveysasema	69% (36%)	94% (30%)	79% (79%)	92% (92%)		
Vastaanotto Suonenjoen terveysasema	61% (32%)	93% (22%)	72% (72%)	90% (90%)		
Varkauden kaupunki	77% (2%)	92% (1%)	67% (57%)	88% (59%)	28	
Vastaanotto Joroinen	80% (5%)	100 %	77% (70 %)	96 % (90%)		
Vastaanotto Varkaus	76% (2%)	91% (2%)	63% (51 %)	89% (51%)		
Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä / terveyshuolto	41% (8%)	90% (5%)	54% (54%)	93% (93%)		
Vastaanotto Iisalmen terveyskeskus	42% (6%)	95% (3%)	55% (55%)	93% (93%)	1	5
Vastaanotto Kiuruveden terveyskeskus	63% (2%)	100% (2%)	48% (48%)	89% (93%)	19	4
Vastaanotto Sonkajärven terveyskeskus	19% (5%)	72% (4%)	51% (51%)	86% (86%)	6	13
Vastaanotto Vieremän terveyskeskus	43% (16%)	67% (60%)	49% (49%)	100% (100%)	11	5
Pohjois-Savo	45% (8%)	86% (9%)	53% (52%)	86 % (77%)	-	-

** vastaanotto toiminnan lisäksi Kysteri, luvussa etäkonsultaatiot esh, hoitajan vastaanotto, äitiys- ja ehkäisyneuvola; Siilinjärven luvussa ovat mm. vuodeosastotoiminta, muistipoliit, päihdehuollon katkaisuhoidot jne.; Myös muilla palvelutuottajilla paljon muita palveluja kuin vastaanotto toimintaa luvun sisällä.

Pohjois-Savossa on 7 pth järjestäjää ja toistaiseksi tietolähteet hoitoon pääsystä eivät ole kaikilta osin yhdenmukaisia alueellamme. Lähtötilanteen tiedon luotettavuutta tarkistetaan yhdessä THL:n asiantuntijoiden kanssa ja tehdään tarvittavia toimenpiteitä tiedon luotettavuuden parantamiseksi (esimerkiksi T3 hyödyntäminen) ja tilanteen seuraamiseksi (Kaisa Mölläri, THL). Seurannassa hyödynnetään myös Siilinjärven ja Kysterin oppeja hyvä vastaanotto -valmennuksesta. Tilanne tulee muuttumaan vuoden 2023 aikana kun Pohjois-Savon hyvinvointialue aloittaa toimintansa. Vielä ei ole tiedossa myöskään millä mittareilla mahdollisesti voimaan tulevaa hoitotakuuta (7 vrk hoitoon pääsy) tullaan kansallisesti tarkastelemaan

Taulukossa 2 kuvattujen mittarien osalta tavoittelemme maakunnallisesti karkeasti n. 5–10 % parantumaa puolivuositain hankkeen ajan (ks. myös kpl 2 tavoitteiden toteuttamiseen liittyvät epävarmuudet). Kuitenkin siten, että järjestämisvastuun siirryttyä hyvinvointialue noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä hoitoon pääsyn osalta ja pyrkii vastaamaan tämän vaatimukseen. Jos hoitotakuulainsäädäntö tulee voimaan, hyvinvointialue ottaa käyttöön myös sen seurantaan lainsäädännön mukaiset mittarit.

Kokonaisuutena Pohjois-Savo toteuttaa POSOTE20 – Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen arviointia kolmella tasolla: 1) Prosessitavoitteiden etenemistä seurataan kahden kuukauden välein hankesalkkupalvelussa, 2) Hyötytavoitteita sekä niiden alla käynnistettyjen prosessitavoitteiden tuloksia ja vaikutuksia seurataan THL:n kansallisella arvioinnilla ja oma-arvioinnilla puolivuositain, 3) Koko hankkeen etenemisen seuranta STM:n toteuttamalla ulkoisella arvioinnilla kaksi kertaa hankkeen aikana. Tarkempi arviointisuunnitelma on hakemuksen liitteessä 5.

6.4 Riskit ja niihin varautuminen

Pohjois-Savon maakunnan hankeorganisaatio sitoutuu noudattamaan hanketasoista riskienhallintasuunnitelmaa, jota päivitetään säännöllisesti yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Riskit listataan hanketiimin toimesta hankkeen käynnistyttyä ja velvollisuus tunnistettujen riskien esille ottamiseen on kaikilla hankkeen työntekijöillä. Tällä hetkellä keskeisimpiä tunnistettuja riskejä:

- Kaikki kunnat eivät sitoudu muutosten toteuttamiseen tai kuntien resurssit eivät riitä
- Täydennyshaussa painopistettä suunnataan käytännön kehittämiseen ja riski henkilöstö riittävydestä on todellinen, etenkin kun hyvinvointialueuudistuksen toimeenpanon tarvitsee myös asiantuntijaresurssialueelta.
 - Henkilöstöressurssien yleinen riittävyys.
 - Avainhenkilöriskit
- Viestintä ei saavuta asetettuja tavoitteita
- Teknologian integrointi, käyttöönotto ja käytettävyyshaasteet
- Hankkeeseen muodostuu viivettä koronapandemian venymisen seurauksena

POSOTE20 Tulevaisuuden sote-keskus
25(25)

Ensimmäisessä hankesuunnitelmassa esitetyt tavoitteet ja niistä uudelleen muotoillut päivitetty prosessitavoitteet

HANKESUUNNITELMA 2020-2022	
TYÖPAKETTI	PROSESSITAVOITTEET
SAATAVUUS	Geneerinen palveluohjauksen ja neuvonnan malli (KAAP0)
	Sähköiset sote palvelut
	Etä- ja mobiilipalvelut
	Uudet vastaanottomallit
	Suun terveydenhuollon vastaanotto toiminnan kehittäminen
	Kotihoidon ja kotisairaalo toiminnan vahvistaminen
	Asiakaslähtöisen mielenterveys- ja päihdepalvelun toteuttaminen
	Paljon palveluita käyttävän hoitomallin toteuttaminen
	Järjestötoiminta ja osallisuus
	Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelun kokonaisuuden toteuttaminen
ENNALTAEHKÄISY JA ENNAKOINTI	Kehittää kokonaisvaltaista hyvinvointia ja sen edellytyksiä tukevaa toimintaa ohjaava digitaalinen alusta, joka lisää sote-palveluiden kehittämistoimien vaikuttavuutta.
	Luoda sähköinen sote- ja perhekeskus edistämään omahoitoa ja madaltamaan kynnystä ennaltaehkäisevien palveluiden piiriin hakeutumiseen. (rakennesuodistusrahoitus). Lähtiä ja ottaa käyttöön alueellisesti yhtenäiset ennaltaehkäisyyn palvelumallit (perhekeskukseen, psykososiaalinen tuki ja omahoidon ohjaus sotekeskukseen)
LAATU JA VAIKUTTAVUUS	Organisoidaan palvelutuotanto asiakkaan terveysongelman ja palvelutarpeen ratkaisujen ympärille organisaatio lähtöisyyden sijaan
	Monialaisuutta on vahvistettava palvelutarpeen arvioinnissa, hoito- ja palvelusuunnitelmassa, palvelujen toteuttamisessa ja arvioinnissa sekä tutkimuksellisesti kehittämisessä. Sote-keskuksen henkilöstö on tuettava rakenteisessa/määrämuotoisessa kirjaamisessa, Kartta-
	Maakuntaan on nimettävä ja resursoitava yksi yliopistollinen sosiaali- ja terveyskeskus (YSTK).
	Rakennetaan tämän mahdollistava infrastruktuuri. Vaikuttavuuden ja kustannusten mittaaminen asiakasosalla vastii sen mahdollistavia tietojärjestelmiä. Tarvitaan asiakaskohtaisia tietoja nykyisten organisaatiokohtaisten tietojen lisäksi
	Vaikuttavuuden osoittaminen vastii sosiaali- ja terveysalustieteellistä mallintamista. Pyrkimys täsmäpreventioon ja täsmähoitoon/-palveluun. Tarvitaan validoituja lyhyen aikavälin mittareita, joiden muutos voidaan kytkeä pitkään aikavälin kustannusvaikutuksiin.
	Mitataan vaikuttavuutta ja kustannuksia jokaisen asiakkaan osalta, jotta nähdään yksilötason muutokset
Järjestötoiminta ja osallisuus	
MONIALAISUUS JA YHTEENTOIMIVUUS	Varmistetaan laaja-alainen sosiaali- ja terveyskeskustoiminta sekä alueellisesti yhdenmukainen perhekeskustoiminta monialaisen ja monitoimijaisen yhteistyön keinoin
	Hoidon ja tuen saumattoman yhteistyön takaaminen sekä jatkuvuuden parantaminen palveluiden eri tasoilla
	Vahvistaa esimiesten ja johdon verkosto-, muutos- sekä osallistavan johtamisen ja palvelujen yhteensovittavan johtamisen osaamista
	Kehitetään asiakas- ja palveluohjausta, joka on yksi keskeinen osa palveluiden yhteensovittamista. Kehitetään avohoidon keinoja vastata palvelutarpeeseen (muu sote-keskustoiminta)

PÄIVITETTY HANKESUUNNITELMA 2021-2023	
PROSESSITAVOITTEET	
I. Vahvistetaan palveluun ohjautumista, ennaltaehkäisevää työtä ja monialaista yhteistyötä tuen ja hoidon saatavuuden parantamiseksi sote-keskuksessa	SOTE
II. Selvitetään vastaanotto toiminnan resurssit, sisältö ja valmius hoitotakuuseen.	
III. Laajennetaan sähköistä asiointi ja digihoitopolkujen käyttöönottoa.	
IV. Kehitetään kokonaisvaltaista hyvinvointia ja sen edellytyksiä tukevan toimintaa ohjaavan digitaalisen alustan tietosisältöä sote-palvelujen kehittämistoimien lisäämiseksi.	
V. Vahvistetaan sote-keskuksen palvelujen vaikuttavuutta silkuissosiaalisyössä integroimalla AVAIN-mittarin tietosisällöt osaksi asiakastietojärjestelmää ja veltimotautien hoitoketjun osalta hyödynnetään STOP-DIA hankkeen luomia malleja hoitotulosten arvioinnissa.	
VI. Edistetään esimiesten ja johdon verkosto-, muutos- ja tietojohdantamisen osaamista ja käytäntöjä	PEKE
I. Vahvistetaan lasten, nuorten ja perheiden ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen saatavuutta ja palveluun pääsyä arjessa.	
II. Vahvistetaan lasten ja nuorten mielenterveyden ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen ja hoidon saatavuutta ja palveluun pääsyä.	
III. Laaditaan perhekeskustoiminnalle maakunnalliset indikaattorit.	IKÄ
I. Vahvistetaan ikääntyvien hyvinvoinnin, toimintakyvyn ylläpitämisen ja monialaisen kuntoutuksen toimintamallien käyttöönottoa ja kotiin vietävää palvelua.	
I. Vahvistetaan asiakasosallisuutta, osallisuustyökalujen ja osallisuusohjelman juurtumista sekä järjestöjen toiminnan ja palveluiden hyödynnettävyyttä asiakkaiden tukena.	
JÄRJESTÖ JA OSALLISUUS	

SOTE
PEKE
IKÄ
JÄRJESTÖ